

Inhoud

Van de voorzitter.....	102
Feestavond in de Bethlehemkerk in Hilversum	102
Vorbereiden beleid en begroting 2008.....	103
Van de redactie.....	103
Penlijster.....	104
Jelle in de boot	105
Fotowedstrijd nadert z'n ontknoping	105
Trekvogels tellen met de werkgroep Trekvogelonderzoek.....	106
Internationale trekvogeldag op telpost Corversbos: 6 oktober	107
Contactavond over vogeltrek: 10 oktober.....	107
Subgroep Natuurbescherming.....	108
Mijn mussen.....	110
Weekend met ontdekkingen.....	111
Zandhagedissen.....	112
Cursus Vogelherkenning start op 9 oktober.....	112
Uit de veren.....	113
Een leven lang verbonden met het Naardermeer	113
Hoog bezoek	116
Uilskuikens	116
Mutatie ledenbestand	118
Uitnodiging van de 'Commissie Buitenland.....	119
Reünie Müritz	119
Resultaat enquête buitenlandexcursies.....	119
Vogelzang in beeld.....	120
Leven in de stad	121
De Jeugdcurcus bestaat tien jaar	122
Afsluitdag jeugdcurcus.....	124
Interview met twee oud-jeugdleden.....	126
Jeugdcurcus start op 22 en 29 september	127
Veldwaarnemingen	128
Ontvangen literatuur	128
Programma 2007-2008.....	130
Adressenlijst	

Van de voorzitter

Het is midden augustus, de schoolvakanties zijn bijna voorbij. De Gooise heidevelden staan weer prachtig in bloei. Nog even nagenieten van de zomer, en dan begint het 'gewone' leven weer. De eerste dagexcursie, het Rondje Noord-Holland, en daarna volgt snel het Vogelfestival in Lelystad en ons najaarsweekeinde in Lauwersmeer. De inzendtermijn voor de lustrumfotowedstrijd is al gesloten. De wekelijkse trektellingen in het Corversbos zijn al eerder begonnen. Binnenkort start weer de vogelherkenningscursus. Er wordt hard gewerkt aan het vernieuwen van de website.

In de eerste bestuursvergadering hebben we het feestprogramma voor de lustrumavond op 27 september doorgenomen en de plannen voor volgend jaar verkend. Gaan we door zoals gebruikelijk, of willen we nieuwe onderwerpen aanpakken? We zouden ook meer kunnen doen aan ledenwerving, het betrekken van de jeugd bij de vereniging en aan activiteiten voor ouderen, om maar enkele mogelijkheden te noemen. Het bestuur heeft de verschillende subgroepen in de vereniging gevraagd om bij het opstellen van de

begroting voor volgend jaar mee te denken over nieuwe plannen.

Een tweede belangrijk thema voor het bestuur is het bevorderen van de samenhang binnen de vereniging. Nu we 40 jaar bestaan is het vanzelfsprekend dat sommige groepen met grote zelfstandigheid hun weg gaan. Dat is op zichzelf prima, maar er dient wel een verantwoording te zijn naar de algemene ledenvergadering, een vertegenwoordiging in het bestuur en een zekere eenheid in de gedragsregels en de financiën. In overleg willen we hier meer aandacht aan besteden.

Het seizoen is dus weer begonnen. In het programma achterin deze Korhaan vindt u vele activiteiten. Extra aandacht wil ik vragen voor de lustrumavond op 27 september en voor de contactavond voor nieuwe leden op 14 november. Ik nodig u van harte uit om deel te nemen.

Rien Rense

Feestavond in de Bethlehemkerk in Hilversum

27 september: een avond die u beslist niet mag missen!

Aanvang: 19.45 uur met een traktatie.

De zaal is open vanaf 19.00 uur.

Deze feestavond is alleen voor leden staat in het teken van ons 40-jarig bestaan. De avond is georganiseerd met het doel u mee te nemen in het heden en verleden.

Er zijn twee sprekers:

Jaap Vlaanderen van het Goois Natuurreservaat en Dick Jonkers.

Jaap Vlaanderen richt zich vooral op de veranderingen in het Gooise landschap; Dick Jonkers kijkt terug op 40 jaar vogelleven in het werkgebied van de vogelwerkgroep.

De uitslag van de fotowedstrijd zal bekend gemaakt worden en u kunt de ingezonden foto's bekijken.

Bovendien is dit een avond voor alle leden om elkaar onder het genot van een drankje en een hapje te ontmoeten.

U ontvangt een paar gratis consumptiebonnen.

De avond eindigt om 23.00 uur.

Vorbereiden beleid en begroting 2008

André Kerkhof

In augustus heeft het algemeen bestuur aan de diverse subgroepen en werkgroepen gevraagd om het voorgenomen beleid en planning met de daarbij behorende financiële consequenties (= begroting) toe te zenden.

Het opstellen van een begroting is niets meer en niets minder dan het maken van beleid voor het komende jaar met daaraan gekoppeld de financiële gevolgen. Natuurlijk wil dat niet zeggen dat elk jaar alles anders moet, maar het is wel een goede zaak om één keer per jaar stil te staan bij "Waar zijn we nou mee bezig?".

Tijdens de najaarsledenvergadering wordt voor het komende jaar de begroting (en daarmee het beleid) gepresenteerd en vastgesteld en wordt ook de contributie vastgesteld.

Van alle leden mag worden verwacht dat zij ook meedenken over het beleid. Ideeën en suggesties zijn dan ook altijd welkom bij het bestuur, de subgroepen en werkgroepen.

In het jaarverslag is later te zien of het uit te voeren beleid ook van de grond is gekomen.

Tijdens de voorjaarsledenvergadering wordt het jaarverslag behandeld, rapporteert de

kascontrolecommissie haar bevindingen en wordt het bestuur (als het goed is tenminste) gedéchargeerd voor het gevoerde beleid.

De eerstkomende najaarsledenvergadering is op donderdag 22 november 2007 en de (zeer krappe) planning voor de begroting is als volgt:

augustus

convocatie klaarmaken voor De Korhaan
verzoek voor opstellen beleid/begroting verzenden aan betrokkenen

september

ontvangst afzonderlijke begrotingen uiterlijk 15 september bij de penningmeester, afzonderlijke begrotingen samenvoegen en eventueel terugkoppelen naar opstellers, toezenden aan leden algemeen bestuur en kascontrolecommissie
behandeling begroting in het algemeen bestuur (eind september / begin oktober),
eventueel terugkoppelen naar opstellers

oktober

begroting opnemen in De Korhaan

november

begroting bespreken in en vaststellen door de ledenvergadering op 22 november.

Van de redactie

Hillie Hepp

Voor u ligt het laatste nummer van De Korhaan voordat het lustrumnummer verschijnt. Maar ook in dit nummer is sprake van een lustrum, namelijk dat van de jeugdcurcus. Deze bestaat nu tien jaar en de redactie heeft aan de pagina's over het jeugdwerk een feestelijk tintje gegeven door ze te larderen met veel foto's. De foto's worden in De Korhaan afgedrukt in zwart-wit, maar op de website ziet u ze in kleur. Conny Leydekker schrijft op de jeugdpagina's - op de pagina's 22 tot en met 27 - over de afgelopen tien jaar en de naam van Atie van Klaveren wordt regelmatig genoemd. Atie en Frans van Klaveren zetten tien jaar geleden de jeugdcurcus op en Atie is hiervan altijd de spil gebleven. Ook twee oud-jeugdleden halen herinneringen op in een interview van de hand van Lenny Langerveld.

Voor dit nummer interviewde Lenny ook de heer Pieter Hoetmer, die gestopt is met de rondvaarten op het Naardermeer. Hij spreekt over de veranderingen die in dit gebied hebben plaatsgevonden in de loop van zijn leven. Lenny Langerveld maakte de laatste vaart van de heer Hoetmer mee als deelnemster van de beginnerscurcus.

Tot onze vreugde heeft Lenny zich bereid verklaard zitting te nemen in onze redactie, zodat u in de toekomst vaker artikelen van haar in De Korhaan zult tegenkomen.

De feestavond ter ere van ons lustrum wordt hiernaast, maar ook nog eens aan de buitenkant van dit blad onder uw aandacht gebracht. De redactie hoopt u dan ook op 27 september te ontmoeten.

We wensen u veel genoegen met het lezen van deze Korhaan.

Penlijster

Verzamelaars

Verzamelen is een gedrag dat bij een heleboel mensen nog in hun genen aanwezig is. Dit gedrag heeft zijn oorsprong waarschijnlijk in de prehistorie, toen men op jacht en verzamelen was aangewezen om te kunnen overleven. De gevleugelde uitdrukking 'Wie spaart die heeft wat' zou wel eens heel oud kunnen zijn. Zet een groep mensen bij elkaar en onder hen bevindt zich altijd wel iemand die met deze drang behept is.

Ook onder vogelliefhebbers zijn veel verzamelaars. Het gros ervan houdt zich bezig met het noteren van waarnemingen in veldboekjes, waar vervolgens niets meer mee gebeurt. Een ander deel stuurt deze op naar waarnemingsrubrieken, zoals die van het Vogeljaar, Dutch Birding, SOVON of een andere organisatie, die als grootverzamelaar fungeren.

Een andere tak van verzamelen is het aflezen van ringen of halsbanden. Bij deze vorm hebben twee partijen baat, de aflezer die, als hij fanatiek is, stapels terugmeldingen krijgt met onder andere de herkomst van de geringde vogel en de onderzoeker. Frank is zo'n gedreven figuur, die het aflezen tot een ware kunst heeft verheven. Hij ziet kans om zelfs van een minuscuul ringetje van nog geen 3 mm groot zowel de letter- en cijfercombinatie, als de naam en het adres van het ringstation te achterhalen. Zijn verzameling van terugmeldingen moet zo langzamerhand indrukwekkend zijn.

Er zijn ook vogelaars die een collectie hebben aangelegd van vogelpostzegels. Jaap was een van die collectioneers en hij nam geen genoegen met gestempelde zegels. Alles moest postfris, ofwel ongebruikt zijn. Om bij te blijven had hij een abonnement genomen op alle zegels met vogelafbeeldingen die werden uitgebracht. Hij verzuchtte wel eens dat zijn verzameldrift wel heel begroterlijk was; deze kostte hem indertijd vele honderden guldens per jaar. Er is zelfs een vereniging voor verzamelaars van zegels met speciale afbeeldingen: De beeldfilatelist.

Een verloskundige, overigens geen vogelaarster, had een heel toepasselijke hobby. Zij stroopte stad en land af op zoek - om met Van Kooten te spreken - naar memorabilia van Ooievaars. Haar eerste stuk kreeg zij toen zij haar aantekening

haalde met het daarbij behorende speldje met een Ooievaar!

Een tijd lang is ook het vergaren van avifauna's populair geweest, maar sinds het verschijnen van de voortreffelijke broedvogelatlas-

sen van SOVON is daar de klad in gekomen.

Hoewel het in bezit hebben van delen van vogels bij de Flora- en faunawet verboden is, mag het aanleggen van een verzameling vogelschedels zich nog altijd in een grote populariteit verheugen.

De schedelverzamelaars (cranologen) moeten er wel wat voor over hebben voordat een vogelkop met veren er nog aan de metamorfose heeft ondergaan naar een fraai wit gebleekt schedeltje.

Er zijn er die het in een mierenest leggen; na enige tijd hebben die beestjes het volledig schoon gegeten. Een enkeling verkiest het om de natuur zijn werk te laten doen door de kop in een bak met water te leggen en het vlees er af te laten rotten.

Hans houdt het tot ongenoegen van zijn vrouw dicht bij huis. Petroleumstelletje in de schuur, voorzichtig laten pruttelen, na afloop onderdompelen in waterstofperoxide om te bleken en de klus is volbracht. Het resultaat mag er, ongeacht de methode, bij allen zijn: de uiteenlopende bouw en snavelvormen komen goed tot hun recht.

Verenverzamelaars zijn er ook. Zij hebben het wat gemakkelijker. Vogels ruïen of worden slachtoffer van een predator die de veren laat liggen. Het is een kwestie van goed zoeken en voor determinatie kunnen ze terecht op verensites op Internet en te rade gaan in gespecialiseerde publicaties. Hun plumarium (verenverzameling) komt vaak van pas bij prooidierenonderzoek.

De lijst van mensen die zich bezighouden met het verzamelen van iets wat met vogels te maken heeft kan moeiteloos uitgebreid worden. De hobbyisten met een eiercollectie en de vroegere verzamelaars met het geweer bijvoorbeeld zijn nog niet eens aan bod gekomen. En...de bovenstaande tekst is ook weer een verzameling.

Jelle in de boot

André Kerkhof

We zijn allemaal apetrots op ons erelid Jelle Harder, die met het IJsvogelproject in september 2006 de eerste Paul Fentener van Vlissingen/AD-natuurprijs heeft gewonnen. Om te beginnen was er een geldprijs van maar liefst € 25.000,00. Dat bedrag moest aan het project besteed worden en/of aan een ander natuurproject. Bovendien kreeg Jelle persoonlijk de eerste Paul Fentener van Vlissingen legpenning (de helaas overleden geldschietster van de prijs). En als hoofdprijswinnaar mag hij samen met zijn vrouw Anja naar een van de Afrikaanse natuurparken van de Stichting African Parks Foundation, een initiatief van Fentener van Vlissingen, nu voortgezet door zijn dochters. En als onverwachte (extra) prijs nodigde de jury Jelle uit om als winnaar dit jaar deel uit te maken van de jury! Dat is een grote eer en dat lijkt een interessante belevenis te worden. Inmiddels is er besloten dat van de hoofdprijs o.a. een boot aangeschaft zou worden om vanaf het water onderzoek naar de IJsvogel en de ijsvogelwanden te kunnen uitvoeren.

De aanwezigen inspecteren en bewonderen de boot nadat Jelle, de dealer en de importeur een inleidend praatje hebben gehouden.

foto: André Kerkhof

Namens het bestuur van onze vogelwerkgroep heeft secretaris Renée Beekman een ANWB-waterkaart van het Vechtplassengebied overhandigd aan Jelle. Zo wordt voorkomen dat Jelle en zijn mensen de weg op het water kwijtraken.

foto: André Kerkhof

En die boot is er gekomen, compleet met trailer, reddingsvesten etc. De manier waarop is weer typerend voor Jelle. Natuurlijk pakt hij niet even de telefoon om een boot te bestellen, hij doet overal navraag. En als hij dan eindelijk een goed adres heeft gevonden, maakt hij daar geen gebruik van, want: dealer Jan Mafait Bootmotoren uit Nederhorst den Berg bleek nog voordeliger te kunnen leveren en nog betere service te verlenen. Maar ook dat was niet genoeg. Op naar Schiphol, naar de importeur van Yamaha. En ook die kon niet om Jelle heen en zorgde voor een aangename aanpassing van de aanschafprijs van de motor. Op vrijdag 10 augustus was het zover: onder de controlerende ogen van heel wat leden van de IJsvogelwerkgroep Gooi- en Vechtstreek en begeleid door een heerlijk zonnetje werd de boot geleverd en even later feestelijk in de Vecht te water gelaten. Met zowel een benzinemotor als een elektrische motor kan nu op een milieuvriendelijke wijze vanaf het water worden gewerkt. De naam van de boot kan niet anders: het wordt: "IJSVOGEL"!

Fotowedstrijd nadert z'n ontknoping

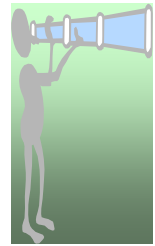
De inzendtermijn van de fotowedstrijd, die in het kader van het lustrumfeest is georganiseerd, is gesloten. In totaal zijn er 35 foto's ingezonden. Het is voor de jury niet makkelijk geweest om de keuzes te maken, maar zij is er uiteindelijk toch in geslaagd. Van elke categorie (Vogels in het Gooi en Vogelende mensen in het Gooi) zullen tijdens het lustrumfeest op 27 september 5 foto's worden geëxposeerd. Het is de moeite waard om deze foto's te bekijken en we wachten in spanning af wie de winnaars zullen zijn.

Trekvogels tellen met de werkgroep Trekvogelonderzoek

Al meer dan twee decennia lang worden op de telpost Corversbos vogeltrek-tellingen uitgevoerd. Vanaf half juli zijn die in 2007 weer begonnen. Hoogtepunt is een simultaantelling die in heel Europa op één dag wordt uitgevoerd: Eurobirdwatch. Breng op die dag een bezoek aan de telpost! Bij enkelen zal misschien het trekteivirus toeslaan en zijn ook zij geregeld aan het helpen om gegevens verzamelen.

TELPOST

1987-2007

Fred van Klaveren

Herfsttrektellingen Corversbos 2007

Na een superjaar met een recordaantal exemplaren en soorten zullen evenals de voorgaande jaren op gestructureerde wijze trekvogels worden geteld vanaf de akkers van het Corversbos en wel voor het 21^e jaar (zie www.trektellen.nl bij Corversbos). De tellingen zijn dit jaar weer tijdig, d.w.z. in juli gestart. Het telschema is verlaten; we tellen op alle zaterdagen, met dien verstande dat we ook meer aandacht gaan geven aan de dagen met goede weersomstandigheden. Dit kan betekenen dat we op zondag i.p.v. op zaterdag tellen en dat we elkaar daardoor wat vaker moeten mailen of bellen.

We gaan weer proberen door te tellen tot in december, om te zien of het iets oplevert. Bij goede weersomstandigheden vanaf juli ook avondtellingen.

Op 6 oktober is er weer een Eurobirdwatch, georganiseerd door Vogelbescherming Nederland. We tellen dan van een half uur voor zonsopkomst tot een half uur na zonsondergang op de akkers van het Corversbos.

Kansen

Door het tellen vanaf de telpost Corversbos blijft de continuïteit in stand en wordt de reeks voortgezet. De beschikbare gegevens van alle soorten worden aangescherpt. Er komt een steeds beter beeld van de trekvogels in het werkgebied, als het Corversbos als referentie wordt genomen. Landelijk geven we onze gegevens door (www.trektellen.nl), zodat iedereen onze gegevens kan inzien. Onze gegevens laten duidelijk zien dat tellen zin heeft: er worden vanaf de telpost Corversbos landelijk gezien zeer hoge uurgemiddelden geregistreerd.

Taken

Het tellen is reeds gestart op 14 juli jl. De taken voor 2007 zijn als volgt verdeeld. Alle tellers leveren hun aandeel in het vergaren van vogelgegevens, d.m.v. tellingen. Fred verzorgt de communicatie en algemene organisatie. Een aantal tellers voert de gegevens in, die te bewonderen zijn op www.trektellen.nl. Alle tellers kunnen spontaan hun belevenissen met anderen delen via het Goois Vogelnet (Chans@Worldonline.nl).

Het tellen

Juist vanwege het beperkt aantal tellers willen we proberen in ieder geval -bij goed weer- op de zaterdagen te tellen. Daarnaast kan altijd extra worden geteld, ook op andere dagen in de week. We kunnen nu dus de 'goede' teldagen zelf uitkiezen.

Ik stel voor om, net als elders in het land, in ieder geval de vroege ochtendtelling uit te voeren (eerste 2½ uur, beginnend een half uur voor zonsopkomst). Een blok van 2½ uur extra tellen is altijd leuk en meegenomen, zeker als het druk is, maar niet verplicht. Vogels noteren per kwartier, om de telmethodiek te continueren.

Verspreid over het seizoen, tijdens de vogelrijkste data, geven de tellingen een redelijk beeld van wat er over het werkgebied vliegt. Maar hoe meer we tellen, hoe scherper dit beeld wordt.

Ik hoop van harte dat meer leden dan tot nu toe in de gelegenheid zijn een aantal tellingen op de telpost uit te voeren. In ieder geval tot ziens! Als er nog opmerkingen of vragen zijn hoor ik dat graag!

E-mail: f.vanklaveren@natuurmonumenten.nl;
Tel.: (035) 65 59 97 78 of 06-55 82 51 95

Internationale trekvogeldag op telpost Corversbos: 6 oktober

Fred van Klaveren

Dit jaar vindt een belangrijke vogeltelling plaats, waarbij op wereldschaal naar trekvogels wordt gekeken. De EUROPEAN BIRDWATCH 2007 staat in het teken van het op Europese schaal aandacht besteden aan vogels om daarmee mensen enthousiast te maken voor vogels en draagkracht te creëren voor de bescherming van vogels en hun leefgebieden.

Vorig jaar hebben alleen al in Nederland 130 vogelwerkgroepen deelgenomen! Dit jaar hoopt Vogelbescherming op minstens evenveel deelnemers om er weer een groot succes van te maken. Naast de belangrijke vogelgebieden mogen ook trekposten en bezoekers van overige natuurgebieden meedoen met de telling.

Namens Vogelbescherming Nederland nodigen de tellers van TELPOST CORVERSBOS de leden graag uit om deel te nemen aan de European Birdwatch van 2007.

De telpost Corversbos te Hilversum levert jaarlijks gegevens voor Europese of wereldwijde trekvogeltellingen in de herfst. Op **zaterdag 6 oktober 2007** kan vanaf de telpost Corversbos naar trekvogels gekeken worden. Deze trekpost ligt op de scheiding tussen het belangrijke vogelgebied de Vechtstreek in het westen en de Heuvelrug in het oosten. De telling vindt plaats op de akkers van het Corversbos westelijk van

Hilversum, te bereiken vanaf de begraafplaats aan de Beresteinseweg te Hilversum (het hoofdpad volgen in noordelijke richting tot de akkers). Het wordt een marathontelling van precies een half uur voor zonsopkomst tot een half uur na zons-
ondergang, ongeveer **van 07.30 uur tot 19.00 uur** (kijkt u in de krant voor de exacte begintijd), weer of geen weer. De meeste vogels vliegen in de eerste drie uur na zonsopkomst; maar ook overdag is er nog veel te zien. Bijvoorbeeld vogels die gebruik maken van warme opstijgende lucht, zoals roofvogels en zwaluwen. De gegevens van TELPOST CORVERSBOS worden dus gebruikt voor de European Birdwatch 2007. Wilt u meer weten over de resultaten, zoek dan op www.trektellen.nl en ga naar Corversbos, Hilversum, voor de actuele cijfers.

Vooraf beginnende vogelaars en andere geïnteresseerden worden uitgenodigd het fenomeen 'vogeltrek' eens van dichtbij mee te komen maken. Wij zijn te gast in een natuurgebied van Vereniging Natuurmonumenten en krijgen deskundige hulp van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken. Brood en drinken zelf meenemen, alsmede een stoeltje, een kijker, paraplu en warme kleding. Komt u dit gedenkwaardige jaar met ons meevieren?

Contactavond over vogeltrek: 10 oktober

Trekvogels tellen: een mogelijke klus!

Sinds september 1987 worden trekvogels geteld vanaf de akkers van het Corversbos in Hilversum. Doel is om het bijzondere fenomeen 'vogeltrek' te ontrafelen. In die twintig jaar zijn bijna 2 miljoen trekvogels geteld, die over Hilversum en omgeving naar het zuiden trokken..

Twintig jaar later is er daardoor veel bekend over de enorme aantallen trekvogels die over het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken vliegen. Maar bij het horen van het begrip 'vogeltrek' rijzen er bij velen van u meteen vragen als: hoe tel je die vogels, hoe herken je ze, waar komen ze vandaan en waar gaan ze heen, wat zijn trekvogels en wat niet?

September en oktober zijn de trekvogelmaanden bij uitstek. Uit dit onderzoek door de vogelwerkgroep is gebleken dat in deze maanden meer dan 75% van alle trekvogels die over het Gooi e.o. trekken te zien zijn. Dit houdt in dat gedurende deze maanden vele honderdduizenden vogels een tocht naar het zuiden en westen zullen ondernemen om te vluchten voor de naderende winter. Dit zijn zowel de trekvogels uit onze eigen natuurgebieden als vogels uit Scandinavië en Siberië. Elke maand trekken weer andere vogelsoorten over ons land. In september zijn dit de laatste zomervogels als reigers, vliegenvangers, zwaluwen en Wielewaal die de koude ontvluchten tot in Zuid-Afrika. In oktober komen vooral ganzen, roofvogels, Kieviten, lijsters en vinken uit de oostelijke en noordelijke gebieden bij ons aan om te overwinteren. Iedere soort heeft zo zijn eigen vakantiespreiding.

Op een luchtige manier zullen tijdens de contactavond op 10 oktober 2007 deze en andere onderwerpen de revue passeren. U wordt hiervoor van harte uitgenodigd.

Subgroep Natuurbescherming

Rob Kloosterman

De druk op de openbare ruimte en daarmee op natuur en landschap en de daarin aanwezige vogels wordt met het jaar groter. De subgroep Natuurbescherming beoordeelt enerzijds de ontwikkelingen en plannen aangaande de openbare ruimte en de effecten hiervan en reageert daarop indien nodig; anderzijds draagt zij bij aan actieve natuurontwikkeling. Daarbij wordt ook over de grens gekeken, omdat de externe werking van ontwikkelingen daar ook gevolgen kan hebben voor ons werkgebied. Vaak wordt - zo nodig samen met andere natuurbeschermingsorganisaties of anderen - bezwaar aangetekend en getracht het tij te keren. In onderstaande opsomming wordt aangegeven wat ons op dit moment bezighoudt. Inmiddels is de subgroep gegroeid tot zes personen met kennis en ervaring op het gebied van wetgeving, ecologie, landschapsarchitectuur, biologie, natuur- en dierenbescherming. Uitbreiding met een aantal leden is gewenst. Vooral wordt gezocht naar kennis en ervaring op het gebied van waterbeheer, natuurontwikkeling, vogelbescherming en ruimtelijke ordening.

Hieronder geven wij de actuele stand van zaken weer van de volgende onderwerpen:

- Samenwerking gemeente Huizen
- Wantoestanden bij gemeentelijk groenbeheer
- Zorgen om het Naardermeerbeleid van Natuurmonumenten
- Voorland Hollandse Brug bij Muiderberg gespaard
- Plannen voor een autoweg door het natuurmonument bij Horstermeer/Kortenhoeftsche Plassen
- Natura 2000 gebied "Gooimeer Zuidoever" in gevaar door nieuwe vaarweg?
- Wetlandwachten en Vogelbescherming Nederland pakken verstoringen in het N2000 gebied Eemmeer/Gooimeer Zuidoever aan.

Samenwerking gemeente Huizen

Met de gemeente Huizen en Staatsbosbeheer gaat de Vogelwerkgroep een eind maken aan de ongewenste begroeiing op en verstoring van de vogeleilandjes. De bedoeling is dat deze worden geschoond, waarbij de jeugd wordt ingeschakeld. Medio oktober a.s. is het zover! De leden van onze jeugdcursus gaan samen met de gemeente en Staatsbosbeheer aan de slag. Ingrid van Oorschoot van de subgroep coördineert. Verder worden informatieborden geplaatst en wordt het toezicht geïntensiveerd.

Gemeentelijk groenbeheer

Ondanks het al weer jaren geleden toezenden door Vogelbescherming van informatie over het zorgvuldig of niet uitvoeren van werkzaamheden in de broedtijd in openbaar groen, maken veel gemeenten maken er nog steeds een potje van! Vogels worden verstoord en nesten vernietigd tijdens onderhoudswerkzaamheden. Dit is een overtreding van de Flora- en faunawet! Vooral Hilversum en Baarn blijken er wat van te kunnen. Wij hebben deze gemeenten aangeboden te helpen met procedures en een periodieke cursus "Vogelbescherming en groenbeheer". Planning, verantwoordelijkheid en wetskennis zullen centrale thema's zijn.

Zorgen om het Naardermeerbeleid van Natuurmonumenten

Natuurmonumenten is voornemens het huidige Naardermeer-informatie en vaarexcursiestartpunt bij "De Visserij" te verplaatsen naar de voormalige boerderij "Stadszicht", gelegen in het zuidoostelijk deel van het natuurmonument. De reden hiervan is de noodzakelijke herzonering van het gebied met het doel de rust voor kwetsbare vogelsoorten te herstellen. Wij onderschrijven uiteraard deze doelstelling. Niet eens zijn wij het echter met de schaal van de activiteiten die Natuurmonumenten op de nieuwe locatie wenst te ontwikkelen. In het kwelgebied met grote ecologische potentie is de vereniging enerzijds van plan nieuwe natuur te ontwikkelen. Een goed plan dat vele kritische en rustzoekende vogelsoorten zal kunnen aantrekken. Anderzijds wil men daar o.a. 10 woongelegenheden voor zorgvragenden en horecafaciliteiten oprichten. Wij zijn van mening dat hierdoor de rust voor zowel de natuur als bezoekers onnodig wordt verstoord. Natuurmonumenten bagatelliseert de mate van te verwachten verstoring helaas voortdurend. Ook wensen wij de instelling van een klankbordgroep teneinde tot een vorm van overleg te kunnen komen bij dergelijke ontwikkelingen. Met ons is dit tevens de wens van meerdere natuurorganisaties in het Gooi, die enkele duizenden leden vertegenwoordigen. Helaas staat Natuurmonumenten niet te popelen in deze behoefte te voorzien.

Plannen voor een autoweg over de ringdijk Horstermeer/Kortenhoeftsche Plassen.

In een poging de hoge verkeersdruk op het Noorder- en Zuidereinde van 's-Graveland te lenigen gaan stemmen op om over de ringdijk

Horstermeer/Kortenhoefse Plassen een autoweg aan te leggen. Begrip uiteraard voor de moeilijkheden in 's-Graveland, maar een autoweg door een natuurgebied? Op 11 juli j.l. werd hierover gebrainstormd door de lokale politiek, bestuurders, bewoners en overige belanghebbenden. Duidelijk werd dat bestuurders niet om deze oplossing zitten te springen, maar het probleem in regionaal verband willen oplossen (Hilversum). Veel bewoners lieten echter volmondig weten hun onhoudbare situatie zat te zijn, de regionale oplossing te lang vinden duren en het deels tenietdoen van het natuurgebied op te koop toe te nemen. Met Natuurmonumenten zullen wij ons sterk maken deze ramp te voorkomen.

Hoera! Voorland Hollandse Brug bij Muiderberg gespaard

Het gaat hier om een tijdelijke pontverbinding bij de Hollandse Brug voor langzaam en vrachtverkeer. De brug wordt namelijk langdurig gesloten vanwege reparaties. Rijkswaterstaat was op het idee gekomen hiervoor een vrachtautoweg dwars door het natuurgebied aan de zuidwestkant bij Muiderberg aan te leggen. Mede door onze protesten en met hulp van velen van onze nieuwsbrieflezers heeft men nu besloten voor de zuidoostkant *waar al een weg lag*. Begrijpt u het nog? De subgroep spant zich nu in om dit mooie maar onbeschermd gebiedje voor verdere bedreiging te behoeden.

Nieuwe uitgaven van de Vogelwerkgroep

Opnieuw een publicatie van de vogelwerkgroep. Publicaties zijn te lenen uit de verenigingsbibliotheek. De medewerkers aan de onderzoeken krijgen gratis een exemplaar. Een extra stimulans dus om aan onderzoeken en dergelijke te gaan meewerken.

Dick Jonkers

Resultaten van weidevogelbescherming in 2007

De weidevogelbeschermers zijn er vlot bij met hun verslag over de resultaten van hun werk in 2007. De Noord-Hollandse Blaricummeent werd dit jaar voor het laatst onderzocht, omdat daar binnenkort met woningbouw wordt begonnen. Het is triest te moeten constateren dat op de ongeveer 59 ha, waar dit jaar maar liefst 30 nesten van Grutto's, 15 van Tureluur en 20 van de Kievit zijn gevonden, in 2008 geen enkel paar meer kan gaan broeden. De hoop wordt uitgesproken dat zij dan misschien in 'over de A27' zullen gaan nestelen. Of zij dit inderdaad zullen gaan doen is nog maar de vraag en niet waarschijnlijk. Opmerkelijk was het broedsucces

Natura 2000 gebied Gooimeer- Zuidoever in gevaar door nieuwe vaarweg?

In het kader van de Groene Uitweg is besloten tot de aanleg van een nieuwe (recreatie)vaarweg Vecht/Gooimeer via de Naarder Trekvaart. Men onderzoekt nu drie tracévarianten, waarvan er twee dwars door het Natura 2000-gebied Gooimeer Zuidoever lopen. De eerste tracéoptie mondt uit in de Naarder jachthaven en daar gaan wij voor. Wij hebben bedongen betrokken te worden bij de opstelling van de startnotitie MER, waarmee binnenkort wordt begonnen.

Wetlandwachten, de Vogelwerkgroep en Vogelbescherming Nederland pakken gezamenlijk verstoringen in het Natura 2000-gebied Eemmeer/Gooimeer Zuidoever aan

Een groot deel van ons werkgebied wordt gevormd door het Natura 2000 gebied Eemmeer en Gooimeer Zuidoever. Helaas wordt de rust in het gebied dag en nacht in toenemende mate verstoord door allerlei illegale waterrecreatieve activiteiten zoals sportvissen, kitesurfen en varen met speedboten. Ook het stropen van vis is populair.

Handhaving van de verbodsbepalingen blijkt een groot probleem. Reden voor wetlandwacht Dick Jonkers om aan de alarmbel te trekken.

Vogelbescherming Nederland heeft nu het initiatief genomen om medio september a.s. met alle belanghebbenden om de tafel te gaan.

in de Blaricummer Oostermeent (op kaarten aangeduid als De Kampen). Geen enkel nest ging verloren.

In totaal zijn in de hierboven genoemde gebieden en in de Eempolders op het gras- en bouwland op een oppervlakte van 895,8 ha 762 legsels van weidevogels gevonden; 581 hiervan kwamen uit. Bij 67 was bekend waardoor het nest verloren ging, bij 42 niet. De vos was de belangrijkste predator, die het vooral op Grutto's had gemunt. Kievit (571 legsels) en Grutto (95 legsels) waren de talrijkste broedvogels, maar Tureluur(30), Scholekster (25), Bontbekplevier (14), en Kluut (8) mochten er ook zijn. De samenwerking met de boeren verliep in goede harmonie.

Weidevogelbeschermingsgroep Westelijk Eemgebied 2007. Resultaten-Verslag 2007. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken. Hilversum. Uitgave 160.

Mijn mussen

Ik woon in een buurt waar tot mijn grote plezier veel Huismussen (hier verder mussen genoemd) te vinden zijn. Mijn vrouw zegt dat ik ze te veel verwen. Ik voer ze namelijk dagelijks het hele jaar door en dat al gedurende een jaar of tien. Elke morgen tussen zeven en acht uur (in de winter een uurtje later) strooi ik op het straatje in mijn achtertuin een flinke hoeveelheid van een mengsel van zaden en granen. Daar komen alle mussen uit de omgeving op af. In het voorjaar begin ik met zo'n veertig mussen. Dat aantal groeit in de loop van het broedseizoen geleidelijk aan tot zeker tachtig in augustus-september.

Guus van der Poel

Bij de mus zijn eerste-kalenderjaar-dieren slecht te onderscheiden van de volwassen vrouwtjes. Je ziet dan ook in de loop van het broedseizoen dat het aandeel van de volwassen mannen in de totale populatie daalt. Dit komt doordat het aantal dieren dat er als vrouw uitziet (volwassen vrouwen plus de in de loop van het broedseizoen geproduceerde jongen) stijgt, terwijl het aantal volwassen mannen ongeveer gelijk blijft. Zou je in staat zijn het relatieve aandeel van de volwassen mannen te bepalen aan het eind van het broedseizoen, dan zou je een goede indruk kunnen krijgen van hoe succesvol het broedseizoen verlopen is. Omdat mussen wanneer ze op de grond foerageren erg 'opvliegerig' zijn, is het tellen van de aantallen waarmee ik in mijn tuin geconfronteerd word, nog niet zo eenvoudig. Omdat het om het bepalen van een verhouding gaat, moet er nauwkeurig geteld worden. De digitale camera bracht uitkomst. Ik maak nu foto's tijdens voersessies en tel het aantal mannetjes én het totale aantal mussen op het beeldscherm van mijn computer.

Huismus, foto: internet

Leicester is gebleken dat nestjongen gedurende de eerste 10 dagen na het uitkomen met levende prooien gevoerd moeten worden. Pa en ma mus slepen dan zoveel mogelijk bladluizen, spinnen, vliegen en dergelijke aan. Lukt ze dat niet of onvoldoende en schakelen ze te vlug over op plantaardig materiaal, dan sterven de jongen of in het nest of vliegen uit in zo'n slechte conditie dat ze spoedig na het uitvliegen dood gaan en zeker hun eerste winter niet overleven. Met deze gegevens in het achterhoofd ben ik de mussen 3x daags gaan bijvoeren met meelwormen en vliegmaden.

Tot mijn genoegen werkt dit uitstekend. Vooral vrouwtjes mussen vliegen in hoog tempo heen en weer en verdwijnen steeds met bekken vol naar

hun nest om daar hun buit in hongerige bekken te stoppen. Omdat Spreeuwen zich op de voedertafel dominant gedragen en het aanwezige voedsel monopoliseren heb ik wel voorzieningen moeten treffen om te voorkomen dat mussen daardoor niet aan de bak kunnen komen. Ik heb daartoe de hangende voedertafel (Vivara) met een breedmazig gaas zodanig ontoegankelijk voor Spreeuwen gemaakt dat zij het centraal bevestigde bakje met daarin de maden of de meelwormen niet kunnen bereiken. Tot mijn verbazing heb ik meermalen gezien dat de volwassen mussen zelf ook meelwormen en maden eten en zich zodoende ontoppen als echte alleseters.

Alhoewel ik het niet kan bewijzen heb ik toch de indruk dat het bijvoeren met insectenlarven een gunstig effect heeft op de broedresultaten. Op 23 juli 2007 bijv. waren er binnen een straal van 100 meter rond mijn voederplaats nog 5 nesten (waarschijnlijk derde legsels!) met luid bedelende jongen aanwezig. Tezelfdertijd kon ik in de rest van de wijk met hetzelfde type huizen geen nesten lokaliseren. Ik constateerde bovendien dat de ouders tussen mijn voedertafel en hun nest op en neer aan het pendelen waren.

In de aanbevelingen die Vogelbescherming doet in het kader van het actieplan Huismus staat het uitkloppen van het tafelkleed op de eerste plaats. Broodkruimels worden natuurlijk in dank aanvaard door de mussen, maar de effectiviteit van dit voorstel is niet aangetoond. Voedselgebrek voor de volwassen vogels is voor zover mij bekend nooit waargenomen. Het bijvoeren met levend eiwitrijk voedsel in de broedtijd lijkt meer perspectief te bieden en wordt door mij dan ook van harte aanbevolen.

Literatuur: *Bower S.* 1999. Fortpflanzungsaktivität, Habitatnutzung und Populationsstruktur eines Schwarms von Haussperlingen (*Passer d. domesticus*) im Hamburger Stadtgebiet. . Hamburger avifaun. Beitr. 30: 91-128

Vincent, Kate (2006) Investigating the causes of the decline of the urban House Sparrow population in Britain. Thesis University of Leicester. (zie www.katevincent.org)

Weekend met ontdekkingen

De weekendexcursies zijn bekend om hun gezellige sfeer in een vogelvriendelijke omgeving. Dit keer was het een hernieuwde kennismaking met het Nationaal Park Lauwersmeer. Zevenendertig leden van onze vogelwerkgroep kwamen vrijdag 31 augustus samen op “Camping Lauwerszee” in Vierhuizen om gedurende drie dagen maar liefst 127 vogelsoorten waar te nemen, te genieten van de natuur en van de soep en chocolademelk van Joke.

André Kerkhof

Hans Gartner

Foto: A. kerkhof

Maar er was meer. Op zaterdagavond was daar Hans Gartner, boswachter bij Staatsbosbeheer. Hij vertelde ons over de overgang van Lauwerszee naar Lauwersmeer, over de ontzilting, over het achtergebleven zout, over achtergebleven kalk; over dit unieke natuurgebied dat zichzelf heeft moeten vormen. Hij sprak over de kaalheid na de afsluiting in 1969 en de bepaald niet frisse lucht van rottende kokkels, mossels, vissen en andere dieren. Hoe er geen bomen en struiken zijn aangeplant; dat de natuur het zelf moest doen. Hoe je zou kunnen zien dat in dit door kleigrond omgeven gebied ook zandlagen zijn ontstaan door de vroegere getijdenwerking van eb en vloed. Dat het zout in zandgrond eerder wordt weggespoeld dan in kleigrond. Dat langzaam maar zeker de natuur bezit nam van dit nieuwe gebied met zijn drooggevallen zandbanken, kronkelende slenken en diepe geulen.

Het was een boeiend betoog van een gedreven man met een zwak voor onze vogelwerkgroep, waarvan hij vroeger ook lid is geweest. En daarom wilde hij ons zondag meenemen op excursie in een normaliter niet toegankelijk gedeelte van het Lauwersmeergebied om met eigen ogen die bijzondere natuurontwikkeling te kunnen bekijken.

Het was geen wandeling, eigenlijk ook geen excursie. Hans nam ons mee op een ontdekkingstocht in het gebied van De Rug en de

Zuidelijke Lob. De start was op een laag gelegen, zanderige bodem. Pioniers als zeekraal kwamen aarzelend omhoog in dit nog behoorlijk zoute gebied. Het zeer geleidelijk oplopende terrein werd steeds minder zout en daardoor intensiever begroeid. Plantennamen als rode ogentroost werden genoemd. Of goudknopje, waarvan de zaden waarschijnlijk waren meegekomen in de ballastanks van vrachtschepen uit Zuid-Amerika. In de verte stonden Lepelaars. Die komen in scholen van 700 tot 800 exemplaren voor, zich o.a. voedend met de driedoornige stekelbaars. Het zilverschoon ontkiemde, evenals het havikskruid. Eenzijdige overwoekering door elzen en wilgen moest worden voorkomen en daarom werd begrazing door Konikspaanen, Schotse Hooglanders en jong vee ingevoerd. Het verschil in begroeiing op zandgrond of kleigrond werd waarneembaar. Aanvoer van voedselrijk water van de omgeving via de slenken en het Reitdiep zorgde mede voor snellere groei. Aardbeiklaver en schorregras kwamen omhoog. Duindoorn, vlier en munt lieten zich zien.

foto: A. kerkhof

Op enige afstand waren twee hengsten de strijd aangegaan om de heerschappij in de paardenharem. Ook heelblaadjes, wat een mooie naam toch? Krul- en ridderzuring gingen groeien op de voormalige mossel- en kokkelbanken. Heerlijke vossendrollen lieten zien dat de vos een alleseter is, van duindoornbessen tot vogeltjes. Stijve ogentroost en hazenpootjes werden herkend. Een sabelsprinkhaan nam bezit van een telescoop en showde zijn bijna lichtgevend groene kleur. Rolkklaver, brunel en darmwier, zelfs de zeldzame parnassia komt hier tot bloei. Aan de exclosures (omheinde terreintjes) is te zien dat zonder begrazing het gebied in bezit wordt genomen door elzen, wilgen en berken en wordt

bewoond door Staartmezen. Heel bijzonder was een stukje terrein dat jaarlijks wordt gemaaid. Het maaisel wordt afgevoerd en daardoor blijft de grond voedselarm en de oorspronkelijkheid intact, met als resultaat het duizendguldenkruid, het rondbladige wintergroen en het petieterig kleine geelhartje. Vele soorten orchideeën hebben een plaatsje gevonden. De aandacht ging naar boven, naar een zwevende Zeearend, majesteitelijk drijvend op de thermiek. De ontdekkingstocht was voorbij.

Het kan zijn dat de schrijver van dit verslag niet alle namen op de juiste wijze en in de goede volgorde heeft geschreven. Volledig is het zeker niet. Maar dat doet niets af aan het feit dat dit weekend juist door deze ontdekkingstocht als zeer waardevol kan worden omschreven en ons getuige heeft gemaakt van een ontwikkeling die uiteindelijk leidt tot een door de natuur gevormd Hollands natuurgebied. Hans: bedankt voor deze bijzondere ervaring.

Zandhagedissen

Hans Russer

Soms gebeuren er in je leven dingen die je nooit meer zal vergeten en kort geleden was er een dergelijk moment. Ik was met Regina, mijn vrouw, aan het wandelen op een heideveld, waar wij in het verleden wel eens zandhagedissen waren tegengekomen. En ook op deze dag waren zij weer aanwezig; alleen waren ze wel erg schuw. Het enige wat we er van zagen waren wegschietende exemplaren en kopjes die even van onder de heidestruiken uitstaken en dat was het. Gelukkig waren er wel fraaie grote keizerlibellen boven een watertje heen en weer aan het vliegen en konden wij hun heldergroene borststuk en knalblauwe achterlijf prachtig bekijken. Na nog een keer een poging te hebben gewaagd, om een zandhagedis in beeld te krijgen, gaven we het maar op en gingen opeten. Maar dat duurde slechts enkele centimeters, klopte, want zo mooi hadden we gezien. Maar het kon nog gekker! uit dezelfde heidestruik kruipen om ons nader te bestuderen. Ook gegeven moment scharrelde hij zelfs onder mijn rechterbeen. Ik hield mij natuurlijk doodstil en even later voelde ik iets krabbelen op mijn broekspijp en kwam hij mijn been opgekropen!!! Hij keek even kort rond, maar aangezien er niets eetbaars te vinden was, ging hij weer naar beneden. Daar aangekomen liep hij naar mijn schoen en ook deze werd aan een degelijk onderzoek onderworpen. Door zijn uitschietende tongetje kon je zien dat hij steeds aan het ruiken was en blijkbaar roken mijn voeten wel o.k. Ik had ze die ochtend flink gewassen, dus daar kon het niet aan liggen. Regina was er heel voorzichtig bij gaan staan om alles goed te kunnen zien en haar regenjas, waar ze net nog op zat, lag onbeheerd op de grond en daarom kon ook dit kledingstuk door de hagedis worden geïnspecteerd. Ik kan u verzekeren dat er geen dwazer gezicht is als een zandhagedis op een gladde knalblauwe regenjas. Dat vond hij op een gegeven moment zelf ook. Dus ging hij naar de rand en schoot toen plotseling onder een struikje, waarschijnlijk toen pas beseffend wat voor een idiote actie hij had ondernomen. Ik kan u verzekeren dat we op dat moment eindelijk weer in staat waren om gewoon adem te halen. Wat een belevenis!

(foto: internet)

Cursus Vogelherkenning start op 9 oktober

De najaarscursus Vogelherkenning voor volwassenen en jeugd vanaf 16 jaar start op dinsdag 9 oktober. De cursus is zowel voor beginners als voor gevorderden. Deze cursus gaat vooral over vogels op trek, wintergasten en hoe te overleven in de koude periode; kortom, weer de moeite waard.

De cursus houdt in: 6 lesavonden en 4 excursies. Kosten: € 25,- p.p. Leden VWG. € 20,- p.p.

Plaats: Verlosserkerk, Lorentzweg, 59, Bussum.
Opgeven bij: Frans en Atie van Klaveren, tel. 035-6561426

Uit de veren

Wergroepen	Subgroep Avifauna	Coördinatoren	tel. nrs.	
1. Watervogeltelling		Guus Proost	035 52 51 661	g.proost@tiscali.nl
2. Midwintertelling		Rob Kole	033 29 99 408	rkole@wxs.nl
3. Eempoldertellingen		Jan Mooij	035 54 29 725	mooij.noorman@planet.nl
4. Weidevogelnestbescherming		Gert Bieshaar/ Frits During	035 53 11 002	g.bieshaar@wanadoo.nl
5. Tuinvogelonderzoek		Fernand Jager	035 69 33 553	f.c.jager@planet.nl
6. Gier-, Oever- en Huiszwaluwen		Dick Jonkers	035 52 60 456	dickjonkers@tiscali.nl
7. Boerenzwaluwen		Dick Jonkers/ Jelle Harder	035 52 60 456	dickjonkers@tiscali.nl
8. Telpost Corversbos		Fred van Klaveren	035 65 61 341	f.vanklaveren@natuurmonumenten.nl
9. Vogelringstation		Dick Jonkers	035 52 60 456	ringstation@vwggooi.nl
10. Nestkasten		Ronald Beskers	035 53 87 341	beskers@quicknet.nl
11. Steenuilen		Frank van de Weijer	035 53 11 207	fh.vd.weijer@hccnet.nl
12. Kerkuilen		Harry de Rooij / Gerard Mijnhout	035 62 89 470	harryderooij@planet.nl
13. Roofvogels		Harry de Rooy	035 62 89 470	harryderooij@planet.nl
14. IJsvogels		Jelle Harder	035 69 37858	jelleharder@hetnet.nl

Oproep aan alle leden:

De volgende Avifauna vergadering is op dinsdag 25 september 2007 om 20.00 uur en zal plaatsvinden in de grote zaal van Westerheem, Frederik van Eedenlaan 73 te Hilversum. De vergaderingen van de subgroep Avifauna zijn openbaar. Dat wil zeggen, dat ze voor alle leden zijn bij te wonen. Uw inbreng in en mening over inventarisaties, onderzoeken, projecten en activiteiten zijn meer dan welkom.

Voorlopige agenda:

1. Opening en mededelingen
2. Verslag avifaunavergadering van 23 januari 2007
3. Project Huizen
4. Bescherming vogels in de bebouwde kom
5. Samenwerking Avifauna – Natuurbescherming
6. Voortgang actuele Natuurbeschermingsdossiers

Mocht u agendapunten willen inbrengen, mailt u deze dan naar een van de leden van het Coördinatieteam Avifauna. Bij hen kunt u ook terecht indien u vragen heeft.

Piet Spoorenberg: piet.spoorenberg@planet.nl, Guus Proost: g.proost@tiscali.nl, Jan Mooij: mooij.noorman@planet.nl, Jan Willem Lutje Schipholt: j.w.lutje_schipholt@zonnet.nl

We zien u graag op 25 september in Westerheem!

Een leven lang verbonden met het Naardermeer

In gesprek met Pieter Willem Hoetmer

Pieter Hoetmer (81) voer dit voorjaar voor de laatste keer met de deelnemers aan de beginnerscursus over het Naardermeer. Het was een gedenkwaardige avond, het einde van een tijdperk. Dertig jaar lang kon de Vogelwerkgroep bij hem terecht voor rondleidingen, nu is het doek dan toch echt gevallen. Met zijn verhuizing uit De Visserij komt bovendien een einde aan 150 jaar geschiedenis van het Naardermeer. Genoeg redenen voor een interview.

Lenny Langerveld

Pieter Hoetmer foto: Albert van der Linde

Is er veel veranderd in de dertig jaar dat u als gids betrokken was bij de excursies van de Vogelwerkgroep?

‘Er is in de loop van mijn leven een aantal vogels verdwenen uit het Naardermeer. De Grote Karekiet, de Lepelaar en de Roerdomp. De Grote Karekiet is verdwenen toen we stopten met het snijden en oogsten van het waterriet. De Roerdomp is afhankelijk van open water. In een strenge winter gaan ze dood. Dus die moeten weer

een keertje uit Frankrijk vandaan naar het noorden trekken en met die zachte winters van tegenwoordig zal dat heus wel weer eens gebeuren. Lepelaars waren de vogels van mijn jeugd. We hadden een lepelaarskolonie van honderdtwintig of zelfs honderdvijftig paar. En Purperreigers ook niet te vergeten.

Wat is er met de Lepelaars en Purperreigers gebeurd?

De Lepelaar en Purperreiger zijn aan de vossen ten onder gegaan. Die zijn een jaar of twintig geleden het Naardermeergebied ingetrokken. In het verleden waren natuurgebieden eigendom van -of werden ze gepacht door- landheren. Zo'n landheer had een jachtopzichter in dienst die het hele jaar bezig was om het jachtbestand te beheren. Hij schoot varkens, herten, fazanten, hazen, van alles. De vossen vraten veel op, dus die opzichters kregen de opdracht om zoveel mogelijk vossen te schieten. Dat deden ze zo rigoureuus dat er een aantal jaren aan deze kant van de IJssel geen vossen meer waren. Zodra een vos zich vertoonde, ging hij er aan. In de jaren '70 en '80 zijn de jachtopzichters verdwenen. En toen hebben die vossen zich geleidelijk aan vanuit Oost-Nederland verbreed naar het westen. Soms mogen ze bejaagd worden, soms niet. Het punt is, als jij de vos op zijn beloop laat, dan verdwijnen alle grondbroeders. Korhoenders, alle Houtsnippen die op de grond broeden, Fazanten. Het stikte hier van de Fazanten, er is er geen één meer. De weidevogels: Kieviten, Grutto's, Scholeksters. Allemaal opgegeten in de jaren '80. Er zijn veel mensen die zeggen: niets aan doen, de natuur op zijn beloop laten. Je krijgt vanzelf een evenwicht. Maar dat is natuurlijk niet zo. Je moet beheren om een evenwicht te krijgen, het is met een natuurgebied net als met een tuin. Als je geen mossen weghaalt en geen riet snijdt, komen de bomen. Met de dieren is het net zo. Maar ja, wie

P. Hoetmer, foto: Albert van der Linde

betaalt dat? Die grondbroeders keren niet terug, nee, want er zijn nog steeds vossen. Niet zoveel als toen ze hier binnen kwamen, want toen kwamen ze aan een

iets komt... Een heel enkele keer hoor ik een Fazant. En dan zeg je: 'Goh... ik heb een Fazant gehoord'. Maar die is over een week of over twee weken weer opgevreten.'

Zijn er ook nieuwe vogels?

'Krooneenden, IJsvogels en Grote Zilverreigers, dat zijn nieuwe gasten.

Toevallig zagen we gisteren een stuk of acht Grote Zilverreigers overkomen.'

foto: Albert van der Linde

Wat waren uw favorieten?

'Ach, dat waren de Roerdomp en de Lepelaar. De Roerdomp sprak mij altijd heel erg aan. Een beetje een mysterieuze, schuwe vogel tussen het riet. En doordat je heel veel dagen alleen in zo'n gebied was, kwam je 'm toch af en toe tegen. Als je goed oplette dan zag je 'm staan, tussen het riet: 'Hé, een Roerdomp'. We hebben ze hier wel op het terras gehad. In een soort afweerdiging... schouders helemaal naar beneden, vleugels zo op, dikke kraag... Mijn vrouw heeft er foto's van gemaakt.

Vroeger roeide ik met mijn grootvader door zo'n slootje en zo kwamen we bij de nesten. Van Lepelaars, Purperreigers, kiekendief. Maar geleidelijk aan is er steeds meer beschermd geraakt en mocht je er niet meer bijkomen. In de begintijd, net vóór de oorlog en er net na, waren er ook nog otters; daar bewaar ik ook goede herinneringen aan. Als ik dan tussen de middag mijn boterhammetjes zat te eten dan was alles stil, dan was je een met de natuur en dan kwam er ineens een otter voorbij zwemmen. Of een paar otters. Nu zijn het bijzondere verhalen geworden, maar vroeger was het voor mij allemaal heel normaal.'

Uw familie heeft altijd in De Visserij gewoond?

'De familie Hoetmer is al honderdvijftig jaar aan het Naardermeer verbonden. De oude Jan Hoetmer is hier in 1850 gekomen, toen het Naardermeer nog eigendom was van de familie Rutgers van Rozenburg. Zo'n natuurgebied hadden die mensen voor de jacht, voor de lol eigenlijk. Het was niets waard, je kon het voor een appel en een ei kopen. Mijn overgrootvader was jachtopzichter en pachtte de visserij. Paling vangen in fuiken, snoek en zeelt. Van vader op zoon is dat vervolgens voortgezet. In die tijd was hier alles nog verpacht. De visserij, het riet, de jacht. Die oude Jan Hoetmer heeft Jac. P. Thijsse

nog rondgevaren, dat was omstreeks 1900. Thijsse kwam hier vanwege de bijzondere vogels. Lepelaars, Purperreigers, Grote Karekieten. Toen er sprake van was dat Amsterdam het Naardermeer wilde kopen voor vuilstort, is Thijsse actie gaan voeren. In 1905 heeft hij de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten opgericht en die heeft voor 150.000 gulden het Naardermeer aangekocht.’

En uzelf bent hier ook altijd gebleven?

‘Ik heb zelfs mijn hele leven in dit huis gewoond, hier in De Visserij. Ik ben hier in 1926 geboren. Mijn vader is in 1951 overleden, toen heb ik het

bedrijf overgenomen en ben ik ook visser geworden. In mijn jeugd was het hier veel kaler, er was minder bos en er werd méér aan onderhoud gedaan. De pachters werden

toen per contract verplicht om bepaalde zaken te onderhouden. Sloten schoonmaken, waterplanten eruit halen, de boompjes rooien waardoor je het rietland behield. Toen dat achterwege bleef, werd het merendeel bos.

In 1947 ben ik getrouwd; dat is dit voorjaar zestig jaar geleden. Heb je de foto’s gezien in de krant? De eerste jaren hier waren voor mijn vrouw prima. Als je verliefd bent, is het niet zo moeilijk. Maar in de loop der tijd was het hier wel eenzaam voor haar.’

Wat voor werk was er op het Naardermeer, behalve vissen?

‘Mijn bestaan moet je eigenlijk bekijken als een tafel met vijf poten. Die tafel stond dus echt wel stevig. Maar geleidelijk aan zijn alle activiteiten geëindigd. Eén poot eraf, nog een poot... tot die tafel omviel. Kijk, vroeger was er voldoende werk. Er was het vissen, er was de jacht. Het meer werd verpacht aan jagers die op het meer eenden schoten. Ze stonden in jachthutjes en die timmerden we voor ze. We roeiden ze erheen, raapten die eenden op, roeiden later weer terug. Dus dat was één poot. Bovendien heb ik altijd als gids gewerkt. De Vrienden van het Gooi bijvoorbeeld, kwamen hier voor de oorlog al met een groep naar toe. We hadden toen alleen kleine bootjes – de werkmansbootjes – en daar konden vier mensen in. Dan charterde ik bij de andere werklui en pachters nog eens acht bootjes met roeiers en dan gingen we in optocht het meer op, dat was heel gezellig.

In de winter, als je over het ijs kon lopen, kon je het waterriet snijden. Grof riet was dat, bestemd voor de stukadoors en de plafonds in de huizen. Ik

had daar een aardige verdienste aan. In het pikkedonker van ijzig koude dagen was ik ’s morgens vroeg al op het meer, want ik wist natuurlijk nooit hoe lang het bleef vriezen. Op het ijs kon ik drie keer zoveel rietbossen maken als op het land. Normaal maakte ik zo’n veertig bossen per dag. Maar met de ijsschuif legde ik, hard lopend, in één klap een hele baan neer. Twee keer zo’n schuif geschoven en ik had een bos. Een bos bracht in de begintijd 16 cent per bos op, geleidelijk aan een kwartje, veertig cent.

Het rietsnijden hield eind jaren ’60 al op. Er is nu nog één man die kleine stukjes riet snijdt. Dat is te weinig, veel rietland is verworpen tot bosland. Er is nog één stuk dat in het water staat, maar dat riet is brokkelig geworden. Doordat er geen goede rietwatervelden meer zijn, is de Grote Karekiet hier ook niet meer. Die houdt van dat grove waterriet om nesten in te bouwen.

Eind jaren ’60 kwam er nog even wel een activiteit bij: mos halen, Sphagnum. Dat was heel erg populair, de bloemisten kregen het niet aangesleept. Het groeide hier in het Naardermeer en verschillende seizoenen hebben wij het mos gehaald, met toestemming van Natuurmonumenten die het voor het onderhoud van het gebied ook een goed idee vond. Maar op een gegeven moment was dat ook afgelopen.

De jacht is midden jaren ’70 weggefallen. En uiteindelijk is ook aan de visserij een eind gekomen. Een jaar of twaalf geleden, toen ik 65 werd. Ik heb het nog een paar jaar gerekt, maar toen was het toch echt afgelopen.’

Wat was ’t moeilijkst?

‘Het moeilijkst was de visserij. Mijn oom is in de 90 geworden en die had toestemming om tot aan zijn dood met een klein aantal fuiken te vissen, als hobby eigenlijk. En daar had ik eigenlijk ook op gerekend. Als je je hele leven hier je best gedaan hebt, en de boel wordt dan rigoureus gestopt... daar heb ik het heel moeilijk mee gehad en ik vond het ook niet terecht.

Sinds kort wonen we in Muiderberg. Mijn vrouw is daar blij mee, hoor. En ik? Ik vind het ook prima. We kijken weer uit over de weilanden, genieten nog steeds onverminderd van de natuur om ons heen. Zo stil als het in De Visserij is, dat lukt natuurlijk nooit meer, maar dat geeft ook niet. Trouwens, zo rustig was het de laatste jaren helemaal niet meer. In het weekend komen er aan één stuk door mensen langs. Dat was echt geen gezelligheid, hoor. Dat was last. Het is leuk als iemand je aanspreekt. Maar als vijfentwintig mensen je aanspreken en de hele tijd dezelfde opmerkingen maken... Wat woont u hier mooi, kunnen we naar het toilet, kunnen we koffie drinken? Dat werd ik toch ook wel een beetje zat op het laatst.’

Hoog bezoek

Elsje van der Velde

Maandagochtend in juni. Telefoon gaat. “Met de Koninklijke Marechaussee regio Utrecht. Bent u... Heeft u een groene.....Kenteken...Komt u wel eens in rayon Baarn?”

”Ja, dat klopt!”

“Ik kom graag even met u praten.”

“Oh.”

“Maakt u zich geen zorgen, niets ernstigs.”

“Oh, wie bent u dan wel? Makkelijke manier om bij een alleenstaande oudere binnen te komen.”

De heer toonde begrip, gaf me zijn naam en een telefoonnummer van de K.M. Ik belde; het klopte en ze verbonden me door. Afspraak om twee uur; twee heren. De heer K. en de heer van de H.

Wat bleek? Mijn auto was met een persoon erin waargenomen in district Baarn. Waar was die waarneming gedaan en waarom dit bezoek? Had ik een ongeluk veroorzaakt door plotseling te stoppen? Neen, zoals gezegd: niets ernstigs. Mijn auto was waargenomen in de Eempolders. Ja, dat kon kloppen.

Ooievaar

foto: Elsje v.d. Velde

Daar kom ik met enige regelmaat. Tellingen, excursies, asperges kopen, Theetuin en

meteen een rondje foto's maken voor de VWG foto-wedstrijd en tentoonstelling voor het veertigjarig bestaan. De heren kregen mede door het zien staan van mijn verrekijker, telescoop, fotoapparatuur en vogelgidsen niet de indruk dat ik onzin zat te vertellen. Maar wat was er dan? Mijn auto was waargenomen bij de zendmast met iemand die vanuit de auto druk aan het fotograferen was met tele-apparatuur!

Er ging me een lichtje branden.

De donderdag ervoor maakte ik terugkomend uit Nijkerk en rijdend richting Amsterdam een omweg door de Eempolders. Op een zijpaadje van de Volkersweg zag ik in een regenwaterplasje badderende musjes. Voorzichtig naderend met de auto probeerde ik mijn lievelingsvogeltjes (in mijn woonplaats Amsterdam bijna niet meer waarneembaar) in de lens te krijgen door mijn geopende autoraam.

Het lukte niet. Ze waren erg beweeglijk en onrustig. Ze vlogen op. Ik reed het pad af en keerde; had meteen beter licht op het schouwspel. Maar helaas, ze waren uitgepoedeld en keerden niet in het plasje terug. Teleurgesteld! Mede aan de hand van “De Korhaan” geloofden de heren de strekking van mijn manoeuvres. Waarom dit bezoek? Voor ons aller veiligheid, zendmast, de marine. Opgelucht vertrokken de vriendelijke heren.

Uilskuikens

Van Mia Kraal ontving de redactie een aardig artikeltje uit de Soester krant. Het ging over een tweede broedsel van een kerkuilenpaar dat op 20 augustus geringd, gewogen en gemeten werd door Harry de Rooij, een lid van onze werkgroep en coördinator van de Werkgroep Kerkuilen van de Subgroep Avifauna.

Al jaren nestelt een kerkuilenpaar in de hooischuur van de familie Revoort aan het Kerkpad in Soest, maar nog niet eerder was er sprake van een tweede broedsel. Dat komt dan ook zelden voor. Van het eerste broedsel overleefden er vier jongen van de zes. Het tweede broedsel bestaat weer uit zes kuikens.

Ook in de schuur van Ton Hartman in de polder werden er kerkuilen geringd. Op dit moment zijn er zes kerkuilenparen gelokaliseerd, met zo'n 40 nazaten, een record, volgens Jaap van de Berg.

Het IVN-Eemland, en in het bijzonder Jaap van de Berg, heeft de kerkuilen onder haar hoede genomen en zal hun ontwikkeling op de voet volgen. Kerkuilen worden steeds zeldzamer en worden dus beschermd.

Jonge kerkuilen

foto: R. Bogers (internet)
(Artikel ingekort. H.H.B.)

KREUPEL

Zon, 24°C., wind ZZW, kracht 2-3, krimpemd ZZO, toenemend 3-4, droog: de ingrediënten voor een heerlijk zeiltochtje van Naarden naar Enkhuizen, Enkhuizen – De Kreupel – Enkhuizen en weer terug van Enkhuizen naar Naarden. Het beetje wind op dinsdag 19 juni maakte de zeiltocht voor de drie zeebonken Rob Kloosterman, Freek Beffers en André Kerkhof over het Markermeer wel heel erg rustig.

André Kerkhof

Direct na vertrek uit de jachthaven van Naarden kwam het gesprek bij de Hollandse Brug al op de plannen van Rijkswaterstaat om 150 m verderop een tijdelijke pontverbinding te creëren. Daar kunnen ook vrachtwagens gebruik van maken, nu voor hen de Hollandse Brug verboden terrein is. De tijdelijke aanvoerweg gaat dwars door natuurgebied. Rob (hij is niet voor niets coördinator Natuurbescherming) heeft daar in enkele uren tijd ruim 30 soorten broedvogels waargenomen, maar dat schijnt voor Rijkswaterstaat van minder belang te zijn.

Onderweg werden de gebruikelijke waarnemingen gedaan: de Kleine Mantelmeeuw, de Knobbelzwaan, de Kokmeeuw, een enkele Visdief en natuurlijk diverse

“treintjes” Aalscholvers. Met de motor van het zeiljacht “Vrijheid” bijgezet, was de aankomst in de sluis van het aquaduct bij Enkhuizen in de Houtribdijk al vroeg in de middag. Besloten werd om door te varen, want op het IJsselmeer stond meer wind om te zeilen. Niet dus. In de verte doemde De Kreupel op: het eiland waar de tocht om ging. Visdiefjes vlogen al af en aan.

Het natuureiland De Kreupel is aangelegd op een zandige ondiepte, 4 kilometer ten noorden van Andijk. Het project bestaat uit kale zandplaten van totaal circa 20 hectare. De zandplaten worden omringd door een gordel van ondiep water met incidenteel wat rietbegroeiing. Het totale project betreft een eilandenrijk van ongeveer 1500 meter lang en 500 meter breed (± 70 hectare). De Kreupel is aangelegd om de voedselbronnen voor de vogels beter bereikbaar te maken. De locatie is zodanig gekozen dat de afstand tot de voedselbronnen voor deze vogels zo klein mogelijk is. Het natuurontwikkelingsproject biedt aan broeders op kale grond, zoals bijvoorbeeld: de Visdief, de Dwergstern en de Kleine Plevier een rustplaats en vormt daarnaast ook een ongestoord broedgebied. De Kreupel

dient tevens als luwtegebied voor wintergasten die met name op driehoeksmosselen foerageren, bijvoorbeeld voor duikeenden zoals de Kuifeend en Tafeleend. Het project De Kreupel is in juni 2004 opgeleverd. Voor het project is circa 3 miljoen m³ zand gebruikt afkomstig uit de Vaarweg Amsterdam-Lemmer. De vaarweg is op diepte gebracht, om deze bevaarbaar te maken voor schepen met een diepgang tot 3,5 meter. Staatsbosbeheer houdt de zandplaten kaal voor de vogels en telt de verschillende soorten die er broeden en rusten.

Er zijn al duizenden broedparen van de Visdief op het eiland waargenomen. Daarnaast blijkt dat De Kreupel een belangrijke slaapplek heeft geboden aan de Zwarte Stern.

Vreemd is het dat dit kwetsbare gebied ook moet voorzien in een recreatieve bestemming. Aanlegvoorzieningen bij het vogeleiland worden aangelegd op een zodanig wijze dat er voor de watersporter een aantrekkelijk en beschermt nieuw vaardoel ontstaat en het uitbundige vogelleven op het vogeleiland zelf schijnbaar niet verstoord wordt. Er komt aan de zuidwestpunt van het vogeleiland, op afstand van het vogeleiland zelf, een aanlegsteiger voor zo'n 20 jachten en een enkel charterschip, met een grasveldje en een golfkering, zodat je er bij de overheersende wind beschut kunt liggen. De enige voorziening is een uitkijkpunt vanwaar je het vogelleven kunt bestuderen. Staatsbosbeheer is de beheerder van het vogeleiland; leden van watersportvereniging De Kreupel in Andijk zullen betrokken worden bij het beheer en de exploitatie van de aanlegsteiger.

De bestemming voor de eerste overnachting werd Medemblik, een gezellig havenplaatsje met prima voorzieningen. Freek was al direct verdwenen en tijdelijk spoorloos, maar meldde zich weer. Gegeten werd op de boot. Op de wal werd na een toeristische wandeling nog even nagepraat in een gezellige bruine kroeg. De bediening door Jacqueline was attent in de sfeer van “Op de blanke top der duinen”. Freek wilde niet het ezelsbruggetje verklappen hoe hij haar naam kon onthouden.

Kreupel

foto: André Kerkhof

Slapen aan boord heeft wel iets: de een loopt te spoken, de ander ligt zo ongeveer bewusteloos. Maar de ochtend bracht brood met gebakken ei met of zonder spek, een gekookt ei, thee en koffie. De dag kon beginnen. De wind was toegenomen: ZZW 4, de golfjes werden soms golven. Op de fok dan maar naar De Kreupel, een heerlijk tochtje. Steeds meer Visdieven meldden zich, evenals de gebruikelijke treintjes Aalscholvers. Een Houtduif wilde landen aan boord, maar zag er toch van af. Omgevaren werd naar de luwte van het eiland en nog voor de in het water gestoken visstaken werd het anker uitgegoid. Het uitzicht was mooi, over het eiland heen zag je de kerktoeren van Andijk en natuurlijk ook windmolens. Maar we kwamen voor de vogels. Visdieven. Niet een paar, maar duizenden. Zittend, broedend, slapend, ruiend op het witte zand, af en aan vliegend, foeragerend, buitlend, herrie en ruzie makend. Maar ook Aalscholvers, Bergeenden, Meerkoeten, Kokmeeuwen, Wilde Eenden, Futen. Maar geen Zwarte Sterns, geen Zwartkopmeeuwen. Ondanks de luwte danste de boot op de golven, foto's maken was een probleem. De telescoop kon geen diensten bewijzen. De terugweg werd

aanvaard, op weg naar Enkhuizen. Een Zuiderzeestadje, met zijn gezellige binnenhaven, het Zuiderzeemuseum, zijn winkelstraatjes met historische panden, het standbeeld van de schilder Potter (ja, van de Stier van Potter) bij de Drommedaris. Gegeten werd in de Mastenbar met uitzicht over de vaargeul richting sluis. En dat niet alleen: druk foeragerende visdieven op de achtergrond, honderden, niet even, maar constant vliegend, duikend, jagend, vissend.

De laatste dag al weer, Freek werd teruggeroepen van een grote verkenning van de jachthaven. De terugreis naar huis werd aanvaard, de sluis werd in

Freek Beffers, foto: A. kerkhof

omgekeerde richting genomen. Het weerbericht voorspelde niet veel goeds: regen, wind, onweer. De wind was matig, maar wel pal tegen. Dus de motor maar aangezet en varen maar. Langs de kust van Noord-Holland, langs het Hoornse Hop, langs het Paard van Marken, langs het eiland Pampus. Met de Hollandse Brug in zicht kwam de eerste regen de laatste tien minuten van de tocht op ons neer. Aangekomen in de haven plensde het, het goot. Dan ga je niet direct naar huis, er was nog eten aan boord: blote mannetjes in het gras (witte bonen uit blik, verse snijbonen en zowaar ook nog een rookworst, een echt zeemansmaal). Het was een mooie tocht geweest, veel gezien en veel meegemaakt, wat minder waargenomen. Die wordt binnenkort vast herhaald. Een aanrader!

Mutatie ledenbestand

Nieuwe Leden

Brom	Jan van Galenstraat 8	1272 BC	HUIZEN	06	53628421	G
Mw F Carriere-Boon	Rozenstraat 30	1214 BT	HILVERSUM	035	6241817	G
Mmw E van Dijk	Jacob Catsstraat 28	1215 EZ	HILVERSUM			G

Adreswijzigingen

L Bech	Amersfoortseweg 9 h307	1412 KB	NAARDEN	035	6994966	G
A J Flierman	Wandelmeent 5	1218 CM	HILVERSUM	035	6980128	G
A Schoonhoven	Besselmansgoed 12	3863 XK	NIJKERK	033	2451219	G

Bedankt

J Bleeker	Amsterdam
J P Dorrestein	Vleuten
Mw Y van den Hoek	Loosdrecht
T van der Leij	Vreeland
A van Uchelen	Mijdrecht

Uitnodiging van de 'Commissie Buitenland

Reünie Müritz

Vorbereiding 2008

Op **woensdag 17 oktober 2007 (20:00 uur)** is de reünie voor de deelnemers aan de vogelreis naar Müritz. Tijdens deze informele bijeenkomst wordt allereerst teruggekeken op deze fascinerende vogelreis. Ook het verslag van Wim Le Clercq wordt dan aan de deelnemers uitgereikt. Tevens wordt de bestemming van de voorjaarsreis bekend gemaakt en de nodige informatie daar over verstrekt.

Neem ook jouw foto's mee, afgedrukt of digitaal; diaprojector en beamer zijn aanwezig.

De reünie en de informatieverstrekking wordt gehouden in **Cultureel Centrum 't Web**, Spinnerie 15 te Loenen aan de Vecht.

U kunt 't Web eenvoudig bereiken: vanaf de Provinciale weg N201 (Hilversum-Haarlem) richting Loenen, voorbij de Shell pomp direct links af en na driehonderd meter aan de rechterkant. Vanaf Loosdrecht door de haakse bocht direct rechts en na driehonderd meter aan de rechterkant.

Deze avond kost de deelnemers niets; koffie en thee is gratis. Uw partner is voor de gezelligheid ook welkom.

Voor info: Wim le Clercq   . 035 - 683 44 56
                  André Kerkhof   . 035 - 628 63 30   . 06 - 51 93 30 45
                  Engbert van Oort   . 0294 - 23 43 30   . 06 - 12 99 04 50
                  buitenland@vwggooi.nl

Resultaat enquête buitenlandexcursies

André Kerkhof

De Commissie Buitenland heeft een enquête gehouden voor de buitenlandexcursies. Deze is bekend gemaakt:

- op www.vwggooi.nl;
- tijdens de excursie naar Müritz;
- op de lezingenavond van 26 april 2007;
- in De Korhaan (jaargang 41 (2): 52);
- per e-mail en herinnerings-e-mail naar bekende e-mailadressen van deelnemers;
- per post naar deelnemers zonder bekend e-mailadres.

Het is jammer dat maar zeer weinig reacties zijn ontvangen van leden die nog nooit met een buitenlandexcursie zijn mee geweest.

Doordat het mogelijk was meer kruisjes per categorie te plaatsen, is het totaal dikwijls meer dan 100%. Ook werd soms niets aangekruist en dan is het totaal minder dan 100%.

Van de 27 ontvangen reacties was één niet in het

eindresultaat verwerkbaar. 9% had (nog) niet aan een buitenlandse excursie meegedaan, 16% één keer, 9% twee keer en de anderen (58%) drie tot negen keer. Alleen de drie leden van de commissie hebben alle 11 excursies meegemaakt. Van degenen die 0 tot 2 keer zijn meegegaan (^{1/5} van de reacties) was de reden dat men nog maar kort lid was van de VWG (27%), dat het gezin of het werk hen opeiste (46%) of dat men te weinig tijd/vrije dagen had (27%). Niemand heeft aangegeven dat de buitenlandse reizen te duur zijn.

De helft (50%) had een voorkeur voor excursies van een week, 28% voor een lang weekend en 31% maakte het niet uit.

Verblijf in hotel of vakantiehuis scoorde duidelijk beter dan in pension (54% en 28%).

De kwaliteit van het verblijf had duidelijke voorkeuren: zeer sober is door niemand gewenst,

9% kiest voor sober (hiervan was 6% nog nooit mee geweest en 3% twee keer), 53% voor eenvoudig en 69% voor goed. Luxe en zeer luxe wordt door niemand gewenst. Doordat meerdere mogelijkheden konden worden aangekruist, hebben velen (25%) eenvoudig en goed aangekruist.

Bij de auto-excursies is ongeveer 28% chauffeur geweest en ongeveer 69% passagier. Logisch dat er bij een gemiddelde bezetting van drie tot vier personen per auto meer passagiers zijn dan chauffeurs.

De vraag over eventueel anders te regelen autozaken leverde weinig bijzonderheden op. Anders was dat bij de vraag of men het eens was om autokosten te verrekenen op basis van directe kosten als brandstof en tolgeld: 56% was het daar mee eens en 41% niet. Nadere bestudering leerde dat de chauffeurs voor ongeveer de helft voor deze verdeling was en de andere helft tegen. Van de passagiers was ruim de helft voor deze verdeling en minder dan de helft tegen. Als belangrijkste reden om tegen te zijn werd opgegeven dat er voor de chauffeur heel wat meer variabele kosten zijn dan alleen maar brandstof en tolgeld. Genoemd werden o.a.: extra kosten inspectie voor de reis, het eerder toe zijn aan een onderhoudsbeurt, snellere slijtage banden en auto door intensieve reis. Frappant is dat de meeste passagiers geen enkele reden opgaven.

De vraag naar ideeën voor interessante bestemmingen binnen Europa leverde bekende plaatsen op zoals de Extramadura, de Donaudelta, Hongarije en ongeveer de rest van Europa, maar

ook andere interessante locaties waar de commissie Buitenland zeker aandacht aan gaat besteden.

Op de vraag welke bestemmingen men graag wilde herhalen, werden de populaire bestemmingen Istanbul, Lesbos en Lac du Der en in mindere mate alle overige bestemmingen opgegeven en zelfs bestemmingen waar we nog nooit zijn geweest.

De vraag of men nog vragen of opmerkingen had, leverde een veelheid aan reacties op:

- lofprijzingen voor de organisatie;
- betere communicatie door gezamenlijk dineren, nabespreken en voorbespreken;
- bij vlieguren voorkeur voor auto's ter plaatse i.p.v. busjes; andere busjes i.p.v. auto's;
- excursiegroepen niet te groot;
- cultuurverschillen tussen fanatieke vogelaars/soortenjagers en recreatieve vogelaars;
- gebruik maken van kennis binnen de groep (sterrenkunde, vleermuizen, insecten, vlinders etc.);
- meer aandacht voor de "beginners".

De Commissie Buitenland zal zeker gebruik maken van de resultaten van deze enquête. Duidelijk is nu al dat het groepsgebeuren een grote voorkeur heeft: gemeenschappelijke activiteiten worden meer op prijs worden gesteld dan individuele acties. Enkele zeer persoonlijke reacties zijn rechtstreeks aan de betrokkenen beantwoord.

Vogelzang in beeld

Hillie Hepp-Bouwman

In de serie "In Beeld" van de KNNV Uitgeverij is onlangs een nieuw boekje, *Vogelzang in beeld* verschenen. Dit boekje, in een handig smal formaat, beschrijft beeldend de zang van de vijftien bekendste tuinvogels. Het boekje begint met wat eenvoudige uitleg over vogelzang in het algemeen. Aan de orde komen o.a.: waarom en wanneer zingt een vogel; zingende vrouwtjes; variatie in zang; imitatie en invloed van de omgeving. Na dit algemene gedeelte wordt de zang van vijftien vogels besproken, typografisch gevisualiseerd en de melodie in een notenbalk weergegeven. De illustraties zijn mooi, waardoor het boekje er heel aantrekkelijk uitziet. *Vogelzang in beeld* is bedoeld voor mensen die de bekendste vogels wel kennen, maar niet weten hoe ze aan hun zang te herkennen zijn. Ook leuk om cadeau te geven. Wilt u meer weten over vogelzang, dan kunt u van dezelfde uitgever het boek (met CD) *Wat zingt daar. Vogels herkennen aan hun zang en roep in Nederland en Vlaanderen* aanschaffen.

Dick M. de Vos: *Vogelzang in beeld*.
KNNV Uitgeverij. ISBN: 978 90 5011 2529. Prijs € 4,95

Leven in de stad

Hillie Hepp-Bouwman

De tekst op de achterflap van het boek begint zo: “Slechtvalken op wolkenkrabbers, poema’s in de buitenwijken van Los Angeles of varens in de dakgoten van Amsterdam: op het eerste gezicht misschien verrassende feitjes voor wie bij een stad voornamelijk denkt aan ‘asfalt’ en ‘beton’. *Leven in de stad* wil laten zien dat natuur wel degelijk in de stad aanwezig is.”

In het *Woord vooraf* zeggen de schrijvers dat het hun bedoeling is om in deze uitgave een overzicht te geven van de complexe en fascinerende interactie tussen steden, mensen, groen en natuur. Het moet de lezer die iets over een specifiek onderwerp wil weten aanknopingspunten geven. De auteurs van dit boek hebben bewust gekozen om te schrijven over stadsecologie, in tegenstelling tot schrijvers die als doelstelling hebben om mensen te laten weten dat de stad veel meer planten en dieren herbergt dan men denkt. Het boek bestaat uit drie delen: *De balans*, *De gradiënt* en *De uitvoering*, die elk verdeeld zijn in hoofdstukken, welke weer onderverdeeld zijn in paragrafen.

In het eerste deel wordt aandacht besteed aan onze verstedelijkte wereld (meer dan de helft van de mensheid woont in een stedelijke omgeving) en de problemen en gevolgen daarvan. Interessant is het om te lezen over de ontwikkeling van steden tot megasteden, over de eigenschappen die een stad aantrekkelijk moeten maken, over gezondheid en ziekte in relatie tot steden en groen, over het ‘Groen door de eeuwen heen’. Dat ecologen niet alleen maar beschrijven, maar ook zoeken naar wetmatigheden en verklaringen en willen voorspellen hoe de toekomst van de

natuur er uit zal zien komt vooral in het tweede deel aan de orde. Hier gaat het over ecologische processen, hoe steden ecologisch in elkaar zitten, hoe planten en dieren zich verspreiden en zich handhaven. Aardig is het ook om als illustratieve tekst te lezen over de schoolwandelingen van Thijssen en over Eli Heimans met zijn ideeën over aanschouwelijk natuuronderwijs.

In het derde deel gaat het dan over de uitvoering van het een en ander. Aan de orde komen onder meer planning en beheer, de problemen om bouwinitiatieven bij te sturen door gemeenteraad en burgers, wordt het ontbreken van visie bij de relatie tussen bouwen en groen genoemd, het belang beklemtoond van recreatie dichtbij en richtlijnen gegeven voor behoud van natuur in en rondom de stad. De schrijvers laten zien dat groen en natuur onmisbare dragers zijn van kwaliteit van leven in de stad.

Wat het boek zo aantrekkelijk maakt is de verscheidenheid van de teksten. De zeer leeswaardige hoofdtekst wordt verduidelijkt door middel van illustraties, foto’s en tabellen, maar – heel illustratief – ook met korte teksten. De vele anekdoten en de columns van Martin Melchers zijn ronduit een plezier om te lezen. Vaak zijn dat ervaringen uit de praktijk van deze stadsecoloog. Ze geven op een blauwe ondergrond een speels accent aan het geheel. Deze afwisseling van teksten maakt het boek tot een werk dat je regelmatig en met genoeg open zult slaan; om iets op te zoeken of om gewoon iets te lezen. Voor iedereen die de natuur en de stad ter harte gaat is dit boek een aanrader

Johan van Zoest is hoofdplanoloog bij de dienst Ruimtelijke Ordening Amsterdam en is als beleidsmaker en bestuursadviseur nauw betrokken bij het grootstedelijke groenbeleid en inrichtingsprojecten. Daarnaast is hij universitair docent Stedebouw aan de TU Eindhoven.

Martin Melchers is planoloog bij de dienst Ruimtelijke Ordening Amsterdam en houdt zich in de praktijk bezig met het verzamelen van gegevens over verspreiding van soorten en hun leefgebieden in Groot-Amsterdam. Hij schreef daar ook een aantal boeken over.

Van Zoest en Melchers zijn al veertien jaar collega’s.

Zoest, Johan van & Martin Melchers, 2007 *Leven in de stad*. Betekenis en toepassing van natuur in de stedelijke omgeving. 256 pagina’s, Genaaid, gebonden, full colour. ISBN-10: 90 5011 177 7 (ISBN-13: 978 90 5011 177 5) KNNV Uitgeverij, Utrecht. Prijs: € 47,95.

Jeugdpagina's

De Jeugdcursus bestaat tien jaar

Tien jaar geleden kregen Atie en Frans van Klaveren het idee om voor de jeugd óók een vogelcursus te organiseren. De Vogelwacht Utrecht had al jaren zo'n cursus en nodigde hen uit om een dag te komen kijken.

Conny Leijdekker

Vol ideeën en dolenthousiast kwamen Atie en Frans terug. Ze zetten alles op papier om te zien hoe ze het wilden aanpakken. Aangezien ze beiden al jaren tuinrijwilligers waren bij Natuurmonumenten op landgoed Boekesteijn was de keuze voor de locatie niet al te moeilijk. Aan beheerder Van Beek werd hun plan voorgelegd met de vraag of deze cursus in De Hooischuur naast het bezoekerscentrum gehouden mocht worden en zo ja, voor hoeveel huur. De heer van Beek vond het een schitterend idee en stelde de hooischuur gratis ter beschikking met al zijn faciliteiten (kopieerapparaat, papier, dia-apparatuur enz.). Vervolgens gingen Atie en Frans met het uitgewerkte plan naar het toenmalige bestuur van de vogelwerkgroep om toestemming te vragen. Het fiat werd gegeven en met een geldlening van de volwassenencursus kregen de plannen steeds meer vorm.

Vogeltrekspeel

Nu moest er nog een groep mensen gevonden worden die bereid was de kostbare zaterdagmorgen op te offeren. Bertus van den Brink, Gerry Tossing (Natuurmonumenten), Jack van Oord, Gerard Mijnhout, Derek Laoût en Paul Keuning werden bereid gevonden om mee te helpen. Deze laatste liep toevallig zelf ook al een tijd rond met de gedachte om iets voor de jeugd te gaan organiseren omdat hij vaak (in verband met zijn beroep als leraar) kinderen tegen kwam die geïnteresseerd waren in vogels, maar nergens terecht konden met die belangstelling. Zo kwam de eerste groep "leiders" tot stand en na een aantal bijeenkomsten waren ze eruit hoe ze het gingen aanpakken. Derek verzorgde de lay-out voor het boekje 'Hé, ga mee vogels kijken met kinderen!!' en Ronald Sinoos tekende de karikatuur van de kleine vogelaar op de omslag. Hij heeft de kinderen ook les gegeven in het tekenen van vogels in het veld.

In september ging de eerste cursus met 25 kinderen in De Hooischuur van start met een vogeltrekspeel rond de Hooischuur. Het was toen nog maar één groep van kinderen van allerlei leeftijden. Al snel kwamen ze er achter dat de leeftijdsverschillen te groot waren. Kinderen van 8

jaar beleven de cursus immers geheel anders dan kinderen van 15 jaar en daarom werd er besloten om het volgende jaar met twee groepen van start te gaan in de leeftijd van 8 t/m 10 jaar en 11 t/m 15 jaar. Per groep maximaal 25 kinderen.

Nestkasten en vetbollen

Elke week werd er les gegeven aan één groep kinderen met als doelstelling hen zoveel mogelijk te leren over vogels en de natuur in het algemeen. De ochtenden duurden twee uur. Eén uur theorie en één uur praktijk, waarbij altijd twee leiders aanwezig waren. Soms gingen de

kinderen op excursie of kwam er een gastspreker.

Er werd geknutseld, nestkasten en vetbollen gemaakt, of langer bij een vogelsoort stilgestaan die in deze tijd van het jaar in ons land aanwezig was.

In het begin gingen de excursies met de oudste groep ver buiten het werkgebied

, bijvoorbeeld naar Friesland of Zeeland. Paul kan zich nog een excursie herinneren naar Zuid-Holland rond half maart. Ze kwamen in zware sneeuwbuien terecht ter hoogte van Rotterdam,

waardoor vrachtwagens dwars over de weg kwamen te staan. Gelukkig is alles toen goed afgelopen en

is iedereen weer heelhuids thuis gekomen. Tegenwoordig worden de excursies wat dichterbij huis gehouden. De cursus begon in september en eindigde met een afsluitweekend in mei.

Tien jaar!

Na tien jaar is de jeugdcursus nog steeds springlevend en is er aan de opzet eigenlijk niets veranderd. Nog steeds probeert een groep van enthousiaste vrijwilligers elke zaterdagmorgen van september tot mei twee groepen kinderen enthousiast te maken voor vogels en de liefde voor de natuur bij te brengen.

Als dank voor het gratis gebruik van De Hooischoor verrichten de groepen één keer per jaar een werkactiviteit voor Natuurmonumenten. Dat kan zijn de sloot opschonen bij Bantam, of wilgenscheyten wegtrekken in het bos. Een aantal

jeugdcursisten heeft zijn interesse in het vogels kijken in de loop der jaren niet verloren en van hen lezen we geregeld waarnemingen op het vogelnetwerk. De missie van de jeugdcursus is wat dat betreft zeker geslaagd.

Christian Brinkman volgde de cursus acht jaar lang zelf en is nu een van de leiders. Er is in de loop der jaren wel wisseling in de leiding

geweest, maar een aantal enthousiastelingen van het eerste uur is nog steeds actief bij de jeugdcursus, te weten: Bertus van den Brink, Atie en Frans van Klaveren, Derek Laoût en Paul Keuning. Helaas moest Paul halverwege dit jaar afhaken in verband met een cursus die hij is gaan volgen op de zaterdag (hij zal worden gemist).

Dit jubileumjaar waren er extra leuke activiteiten, zoals meedoen aan de vogeltrekeldag, waarmee zelfs de krant is gehaald. En natuurlijk waren er ook geweldige gastsprekers over verschillende onderwerpen. Als klap op de vuurpijl werd het jaar feestelijk afgesloten in Den Oever bij de Natuurschool, een organisatie die excursies organiseert voor kinderen in de natuur.

In dit feestjaar gaat de speciale dank van alle betrokkenen uiteraard uit naar Natuurmonumenten voor al de jaren dat De Hooischoor geheel gratis gebruikt mocht worden, waardoor de kosten voor deelname aan de jeugdcursus relatief laag konden blijven in vergelijking met de contributiekosten van andere verenigingen.

Afsluitdag jeugdcurcus

Conny Leijdekker

Op zaterdag 2 juni was het zover. Met beide jeugdgroepen vertrokken we vanaf Boekesteijn richting Den Oever in Noord-Holland om daar rond tien uur in de haven te arriveren. Eerst gingen we lekker vogels kijken vanaf de dijk. We zagen een grote groep Lepelaars, waarvan een aantal dit jaar in Den Oever heeft gebroed. In de haven zwommen Middelste Zaagbekken en op de punt bij het stenen uitkijkhuisje liepen Scholeksters, Bontbekplevieren, Kleine Strandlopers, Drieteenstrandlopers, Visdiefjes en Bonte Strandlopers. Hierna gingen we via de dijk naar de andere kant om ook daar nog even een vogelblik over het wad te werpen. Aan deze kant stond een grote groep Rosse Grutto's en een enkele Regenwulp. Ons oog viel op twee Zilverplevieren die nog helemaal in zomerkleed waren, prachtig.

Krabben en garnalen

Al kijkend, foeragerend en moesten we ons melden in de Natuurschool ons opwachting. De ene groep mocht krabben vangen, Daarna werden de rollen vissersschepen die in de haven gingen we naar de andere kant van die zich ondertussen op de grond garnalen die ze mochten pellen en ze geconcentreerd aan het pellen, wat de één beter lukte dan de ander. Het uur vloog om en na alles te hebben opgeruimd gingen we terug naar de andere kant van de haven om daar "onze" netten uit te gooien.

spelend was het al snel twaalf uur en de haven, waar twee leden van de groep werd in tweeën gesplitst. De de andere groep garnalen pellen. omgekeerd. Na uitleg over de lagen (garnalen- en kokkelvissers) de haven. Daar kregen de kinderen - hadden genesteld - een handje (als ze wilden) opeten. Al snel waren

Elk kind kreeg een net waarin een stukje vis vastzat met een wasknijper. Dat net moesten ze vijf minuten in het water laten liggen. Na die tijd mochten ze het net ophalen en kijken wat ze gevangen hadden. Ieder kind had een eigen wasteiltje waarin ze hun "vangst" konden bewaren. Dit ritueel herhaalde

zich een uur lang en daarna werd gekeken wat er allemaal gevangen was. De vangst was bijzonder goed, vooral wat Noordzeekrabben betreft want die waren er in allerlei maten.

Ook piepjonge harinkjes, kwalletjes (zeedruifjes), stekelbaarsjes, garnalen en een paar platvisjes waren opgevisst. De kinderen genoten met volle teugen en konden na het uur met moeite hun net aan de kant laten liggen.

Het wad op

De laatste activiteit was: Wadlopen. Iets over drieën begon de groep aan een barre tocht over het wad, onder leiding van dezelfde twee gidsen van de Natuurschool. Al glibberend en glijdend werd er een weg gezocht, eerst nog voorzichtig maar na een paar uitglijers gingen alle remmen los. We hebben heel wat buikschuivers voorbij zien komen en je kunt je voorstellen hoe ze allemaal van het wad af kwamen!

Nadat iedereen weer toonbaar was, werd een feestmaal genuttigd op de dijk en om half zeven gingen we na een heerlijke dag weer richting Boekesteijn. Daar werd om kwart voor acht een groep tevreden kinderen aan hun ouders afgeleverd en was ons tiende cursusjaar dan toch écht ten einde.

Wie weet tot volgend jaar!
De jeugdleiders: Atie en Frans van Klaveren, Bertus van den Brink, Anneke van Daalen, Frans van Lier (die dit jaar helaas ook voor het laatst was), Paul Keuning, Derek Laoût, Christian Brinkman, Stephan Stalenhoef, Katja Wijburg, Jenny Brook en Conny Leijdekker.

Hieronder nog wat foto's van activiteiten uit dit jubileumjaar

Dit jubileumjaar hebben we veel leuke activiteiten gehad zoals meedoen aan de vogeltrekteldag, waarmee we zelfs de krant hebben gehaald.

Ijsvogelwandje afsteken samen met Jelle Harder

Excursie naar de Oostvaardersplassen.

Interview met twee oud-jeugdleden

Een generatie kinderen groeide op met de jeugdcursus op zaterdag. Wat heeft de jeugdcursus hen geboden? Sjoerd van Wierst en Linda Vermeren aan het woord.

Lenny Langerveld

*Sjoerd van Wierst (18), lid van 2001 tot 2005:
'Ik vond het een zegen'*

'Ik had altijd al iets met de natuur en toen ik op een braderie een standje zag van de jeugdcursus dacht ik gelijk: "Dat is leuk" en heb ik me aangemeld. Ik heb dat zelf geregeld, ja. Ik werd lid op mijn 13e, de meeste kinderen waren jonger dan ik, maar ik trok veel op met kinderen die maar één jaar met mij scheelden. Met elkaar vormden we een clubje. Van Atie en Frans kregen we in De Hooischaar eerst een uur theorie. We gingen dan knutselen en leerden de achtergronden van de vogels. Modelvogels in elkaar lijmen en knippen, nestkasten schoonmaken, dat soort dingen. Soms kwamen er ook anderen iets vertellen. Het tweede uur gingen we naar buiten, de landgoederen in. Dat vond ik zelf het allerleukste. Wat me het meest is bijgebleven? De excursies. Naar de Kennemerduinen, de Flevopolders, vooral de Oostvaardersplassen. Het avontuur vond ik geweldig. Het struinen door een natuurgebied, nieuwe dingen ontdekken. Mijn allermooiste vogelherinnering was het zien van de Grote Geelpootruiter. Dat is een heel zeldzaam steltloperkje uit Amerika, dat op de Bovenmeent was gesignaleerd. Mijn vriend Christian belde, ik

ben na school gelijk naar de Bovenmeent gefietst en toen kreeg ik hem nog in mijn kijker ook. Zo mooi, ik vond het een zegen. Ik zal dat echt mijn hele leven niet meer vergeten. Op school praatte ik daar niet over, nee. Ze wisten toch niet waar ik het over had. Ik was toentertijd een beetje een aparteling, omdat ik dat soort dingen deed. Later heb ik nog een keer bij ons achter drieëntwintig Goudvinken gezien. Dat was nog zo'n moment om nooit te vergeten.

Nu studeer ik Bos- en Natuurbeheer. Ik heb erg veel aan de kennis die ik heb opgedaan op de jeugdcursus. Er is een vak, dat heet Faunabeheer en dat gaat over diersoorten en biotopen. Veel van mijn medestudenten halen er een dikke onvoldoende voor. Voor mij is het eigenlijk een makkie, ik hoef er bij wijze van spreken nauwelijks voor te studeren. Die basiskennis, die heb ik al. Wat betreft de vrienden van vroeger, is alleen Christian nog over. Samen gaan we regelmatig op pad om vogels te kijken. In de vogelwerkgroep ben ik actief gebleven. Wat ik wil worden? Boswachter. Of terreinmedewerker."

*Linda Vermeren (17), lid van 1997 tot 2006
'Na een jaar ging ik de cursus echt missen en ben ik terug gegaan.'*

foto

“Ik werd lid van de jeugdcursus toen ik zeven was, samen met mijn tweelingzus. Atie en Frans zijn mijn oma en opa, eigenlijk was het wel vanzelfsprekend dat we erop gingen. Later is ook mijn broertje er nog bij gekomen. Ik vond de excursies altijd het fijnst. Lekker de hele dag buiten zijn, er was niets leukers dan dat. Dingen doen, dieren zien. Met je laarzen aan in het bos rondlopen. Van de paden af, van alles en nog wat ontdekken. Ik was een echt buitenkind. Ook op de zaterdagochtenden vond ik dat het leukste deel. Binnen moest je toch meer luisteren, dat vond ik een beetje saai. Mijn allerleukste herinnering? Dat was het eerste kamp, ik was toen dertien of veertien jaar oud. Met elkaar hadden we het toen héél erg gezellig. Sjoerd, Chris, Nienke, Marinka... Het indrukwekkendste vogelmoment

was denk ik toen we een keer op excursie waren in de Oostvaardersplassen en daar de Zearend zagen. Hij vloog in de lucht. Prachtig was dat. De vogel die ik het leukst vind? De Appelvink. Die vind ik erg mooi.

Ik ben tussendoor een jaar gestopt met de jeugdcursus, maar ja, toen zat ik thuis op zaterdagochtend. Daar had ik ook niet zoveel aan, en na een jaar ging ik het echt missen en ben ik teruggegaan. Ik denk dat het voor mijn opa en oma wel bijzonder was, dat ik zo lang op de jeugdcursus heb gezeten. Dankzij de jeugdcursus weet ik veel over de natuur en over vogels. Ik ben altijd gek geweest op dieren. Ik volg nu een opleiding tot dierenartsassistent en de vakken over vogels zijn erg makkelijk voor mij.”

Jeugdcursus start op 22 en 29 september

Je kunt je nog aanmelden

Het komende cursusjaar starten we weer met 2 groepen: leeftijd van 8 tot 10 en 11 tot 14+ jaar. De groepen komen om de week bij elkaar op zaterdag in De Hooisluur achter het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten in 's-Graveland. De jongste groep start op 22 september, de oudere groep op 29 september. De kosten zijn € 35 plus € 15 voor de slotdag.

Wij hebben het programma al klaar, de onderwerpen zijn verdeeld onder de leiders. De afspraken zijn gemaakt, nu nog de kinderen!

Hierbij een oproep aan alle vaders, moeders, opa's, oma's, ooms en tantes die ook van vogels kijken houden en jonge kinderen kennen; geef ze op bij ons voor een leuke en leerzame cursus.

Opgeven bij: Conny Leijdekker, Dr. A. Kuyperlaan 18A, 1402 SC Bussum, 035-6936093, conny.leijdekker@kpnplanet.nl

Veldwaarnemingen

Engbert van Oort

Aalscholver		21-07-07	1	Loosdrecht, C. Plateel, 1½ uur in de tuin rondgelopen, vermoeid
Roerdomp		24-06-07	1	Tienhovens Kanaal, Loosdrecht, D. Jonkers, roepend
Grote Zilverreiger v.a.		08-04-07	9 x	4 locaties, E. Klomp, VRS, foeragerend
Purperreiger		24-06-07	2	Tienhovens Kanaal, Loosdrecht, D. Jonkers, foeragerend
Zwarte Ooievaar		22-07-06	2	Franse Kampheide, Bussum, A. & S. Visser, overvliegend
Lepelaar		15-06-07	7	Noordpolder te Veld, Eemnes, D. Jonkers, foeragerend
Kleine Canadese Gans		13-08-07	1	Zuidpolder te Veld, Eemnes, D. Jonkers, rustend
Nonnetje		07-07-07	1	Raboes, Eemnes, D. Jonkers, rustend
Wespendief		05-07-07	1	Spanderswoud, Hilversum, D. Jonkers, foeragerend
Havik	v.a.	12-05-07	2x	Oud Naarden, VRS Het Gooi, overvliegend
Sperwer	v.a.	01-04-07	4x	4 locaties, D. Jonkers, E. Klomp, overvliegend en foeragerend
Visarend	v.a.	28-04	1	Oud Naarden, VRS, wekelijks voorbij vliegend met en zonder prooi
Torenvalk	v.a.	01-04-07	3x	2 locaties, E. Klomp, foeragerend en overvliegend
Boomvalk	v.a.	22-05-07	6x	6 locaties, D. Jonkers, E. Klomp, VRS, veelal foeragerend
Fazant		01-04-07	1	Stadskamp, Naarden, E. Klomp, rustend
Porseleinhoen		22-06-07	1	Nieuwe Keverdijkse Polder, E. van Oort, uitsluitend gehoord
Kleine Plevier		05-05-07	2	Zanderij Kruisbergen, Bussum, E. Klomp, foeragerend
Watersnip		04-08-07	10	Noordpolder te Veld, Eemnes, D. Jonkers, rustend
Bokje		21-04-07	1	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, net voor de maaier opvliegend
Zwarte Ruiter		13-08-07	1	Bijvanck, Blaricum, D. Jonkers, overvliegend
Tureluur	v.a.	05-05-07	4x	2 locaties, E. Klomp, VRS, foeragerend
Bosruiter	v.a.	19-06-07	6x	3 locaties, D. Jonkers, VRS, foeragerend
Zwartkopmeeuw		08-04-07	2	Noordpolder te Veld, Eemnes, E. Klomp, vliegend en foeragerend
Kleine Mantelmeeuw		02-06-07	2	Laapersveld, Hilversum, E. Klomp, parend op de oevers van de parkvijver (veel publieke belangstelling)
Dwergsterne		12-08-07	12	Eemmeer, D. Jonkers, overvliegend
IJsvogel		04-07-07	1	Valse Bosje, Eemnes, D. Jonkers, E. van Oort, overvliegend
Zwarte Specht		28-04-07	1	Monnikenberg, Hilversum, E. Klomp, alleen gehoord
Boomleeuwerik		03-06-07	1	De Stulp, Lage Vuursche, luid zingend
Bosrietzanger		03-07-07	1	Natuurbrug Zanderij, Hilversum, D. Jonkers, zang
Braamsluiper		17-06-07	1	Koggewagen, Blaricum, M de Graaf, zingend
Grasmus		12-05-07	1	Aalberg, Gooimeerkust, Naarden, E. Klomp, foeragerend
Kuifmees		21-06-07	1	Koggewagen, Blaricum, D. Jonkers, foeragerend
Wielewaal		12-05-07	1	Aalberg, Gooimeerkust, Naarden, E. Klomp, alleen gehoord
Ringmus	v.a.	15-06-07	22x	2 locaties, D. Jonkers, VRS, foeragerend
Kneu		05-07-07	5	Raboes, Eemnes, VRS, foeragerend
Goudvink		08-07-07	3	Oud Naarden, VRS, overvliegend en rustend
Appelvink		12-06-07	2	Houtweg, Laren, A. & B. van de Brink, foeragerend

VRS = Vogelringstation Het Gooi

Ontvangen literatuur

Samenstelling: Paul Keuning

Dit is een selectie uit de lijst van tijdschriften met vogelnieuws, met name uit de regio.

Argus jrg. 32 (2) juni '07. Blad van de Faunabescherming: ondertitel van het blad: 'de stem van de sprakeloze wilde dieren.' H. Niesen 'Papieren tijgers', wie controleert het of het aantal Grauwe Ganzen van 6000 stuks dat per jaar alleen in Zuid-Holland geschoten mag worden bereikt is? En hoe worden de 6934 geraapte kievitseieren geregistreerd? Goed dat er een club is die de wetsovertredingen van

de overheid aan de kaak stelt, zoals P. de Jong in haar artikel 'Noord-Holland negeert Flora- en faunawet'. Ontheffingen worden grif verleend om Grauwe Ganzen, Kolganzen, Smienten en Knobbelzwanen te schieten, zelfs in het broedseizoen.

De Domphoorn jrg. 41 (2) juni '07. Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden. Behalve de waarnemingslijst geen vogelnieuws.

Tussen **Duin & Dijk** jrg. 6 (1) Natuur in Noord-Holland D. van Lunsen 'De Cetti's zanger in het Zwanenwater.' L.v.d. Bergh vertelt opnieuw het verhaal over de Toendra- en de Taigaganzen in 'Samenstelling van de Noord-Hollandse Rietganzenpopulatie.'

Dutch Birding jrg. 29 (3) '07. Tijdschrift voor palearctische vogels (dat zijn vogels van de gematigde streken, liet Arnoud vd Berg mij weten). M. Berlijn 'De Bronskopeend in Nederland' R. Winters 'Marmereend bij Doornenburg aug. 2004' Ruud van Beusekom 'Keizerarend bij Kamperhoek in april 2005' E. Ebels & J. Deinum 'Dwerguil bij Sumarreheide okt. 2002' E. Ebels & L v.d. Bergh 'Geelkoptroepiaal op Terschelling juli '82'.

Dutch Birding jrg. 29 (4) '07. Tijdschrift voor palearctische vogels. P. Alfrey & M. Ahmad 'Amerikaanse Stormmeeuw op Terceira, Azoren en herkenning van het stormmeeuwencomplex'. P.A. Crochet & P. Adriaens 'Adulte Amerikaanse Zilvermeeuw op Corvo, Azoren dec. 2005'. G. Ottens e.a. 'Dunbekmeeuwen in Nederland, mei 2006' A. Lindholm e.a. 'Hybride Bosrietzanger x Struikrietzanger met mengzang in Finland juni 2003' S. Lilipaly & C. v.d. Wardt schrijven in DB Actueel over de invasie van Vale Gieren juni jl.

Ficedula jrg. 36 (2) juni. '07 Twentse VWG. B. Hulsebos 'Najaarstrek over de Oelemars '06' L. ten Voorde 'De Boomkruiper in Twente en bij ?????? tegen de achtergevel' P. vd Akker 'Hoppen in Twente' B. Hulsebos meldt een 'Toename van Middelste Bonte Spechten in Twente'; in '07 zelfs 45 broedgevallen!

Fitis jrg. 43 (2) juli '07. VWG Zuid-Kennemerland E. Wokke & F. Cottaar 'Grutto's op slaapplaatsen in Z-Kennemerland in 2006': opvallend verschijnsel is dat het aantal Grutto's de laatste jaren weer wat toeneemt, terwijl het aantal pleisterplaatsen bijvoorbeeld in de Verenigde Binnepolder fors is afgenomen. Roy Slaterus is de nieuwe SOVON-ambassadeur voor Noord-Holland. F. Cottaar 'Slaapplaatsen van Bruine Kiekendieven in de Haarlemmermeer, nazomer 2006', bijzonder dat sommigen in een bietenveld en een spruitkoolperceel overnachten. F. Koning 'Klapeksters blijken trouw aan hun overwinteringsgebied'.

De Gierzwaluw jrg. 44 (4) mrt. '07. VWG Amsterdam. J.L. Kooijmans 'Broedvogelsinventarisaties in 2006'. F. v. Groen 'Pelagische tocht Golf van Biskaje' (pelagisch heb ik opgezocht in het woordenboek: de diepzee betreffend). Deze tocht van Portsmouth naar Bilbao zal onze buitenlandreizigers bekend voorkomen. Vijf soorten pijlstormvogels werden waargenomen, naast vele soorten walvissen en dolfinen. M. v. Leeuwen 'Diemerpark: oude parel in een nieuw jasje'. Met sinds de opening in 2004 maar liefst 181 getelde soorten is het opnieuw een interessant gebied geworden.

De Grauwe Gans jrg. 23 (2) '07. St. Vogel- en Natuurwacht 'Zuid-Flevoland'. T. Kalkman 'Tuinwaarnemingen in een te zachte winter', opvallende foto van een Sperwer die in de achtertuin een Huismus geslagen heeft. E. ter Laak 'Broedvogelinventarisatie van het Meridiaanpark '06,

beheersadvies: bloemrijke graslanden in ere herstellen'. A. v.d. Berg 'Nijlganzen, een vreemde eend in de bijt.'

De Kruisbek jrg. 50 (3) juni '07. Vogelwacht Utrecht. W. Stoopendaal 'Kolonievogels en zeldzame broedvogels in 2006 in Utrecht'. Heel herkenbaar, omdat het gedeeltelijk over de vogels in ons gebied gaat: de Blauwe Reigers in de Valse Bosjes bij Eemnes, Oeverzwaluwen op een bouwperceel bij Eemnes. M. Klemann 'Midwintertelling 2007 en eerder'. S. ten Berge 'De uiterwaarden van de Midden-Elbe, een interessant excursiegebied'. Zin in het verhaal van een globe-trotter? Jack Folkers is nu op kiwi-jacht in Nieuw-Zeeland.

Limosa jrg. 80 (1) Tijdschrift van de Ned. Ornithologische Unie en SOVON. B. Voslamber e.a. 'Aantallen, trends en verspreiding van overzomerende ganzen in Nederland, zijn er grenzen aan de groei?' A. Ehrenburg & M. Hootsmans 'Broedvogels en recreatie in de Amsterdamse Waterduinen: partners of een beheersprobleem?' S. Elzerman 'Sociaal overnachtende Grote Gele Kwikstaarten in Hebdrik-Ido-Ambacht'. P. v. Horssen 'Gaaf de Raaf weer in reigerkolonies broeden?' **Limosa** jg. 80 (2). A. v. Dij e.a. 'Kolonievogels en zeldzame broedvogels in Nederland in '03-'05.' A. Vollmer e.a. 'Duindoornbessen als wintervoedsel van de Koolmees'.

Meerkoet jrg. ? (2) '07. De Natuurvereniging Wierhaven. B. Winters 'Jaarverslag ringonderzoek 2006 in de Voorboezem en bij gemaal Leemans.' L. Smit 'Kerkuilen in 2005'

Mens en Natuur jrg. 58 (2) zomer '07. Magazine van het IVN Themanummer Biodiversiteit. Behalve een interview met Hans Dorrestein geen vogelnieuws in dit nummer.

Van Nature jrg. 17 (5) mei. '07 Maandblad van Natuurmonumenten. Voor een stabiele korhoenpopulatie op de Sallandse Heuvelrug moet de omgeving van de huidige populatie 'korhoenvriendelijk' gemaakt worden.

Van Nature jrg. 17 (6) juni '07. Geen specifiek vogelnieuws, wel een interview met Cees Veerman, de nieuwe voorzitter van Natuurmonumenten. Hij zegt geen spijt te hebben van maatregelen die tijdens zijn ministerschap getroffen zijn. Jagen is wat Veerman betreft een beheerdaad. Natuur moet met meer schwing onder vooral jonge mensen gebracht worden **Van Nature** jrg. 17 (7/8) juli/augustus '07. 'Grote vogelsterfte illustreert kwetsbaarheid Waddengebied'. E. Boot: Door een harde westenwind in combinatie met hoog water zijn eind juni in het waddengebied duizenden vogels verdronken in het zeewater. Het Peenedal in voormalig Oost-Duitsland is voorbeeldgebied voor de Weerribben.

Sovonnieuws jrg. 20 (2) juni '07. A. van Dijk 'Huis- en Oeverzwaluwen in 2006 stabiel'. A. Boele & E. van Winden 'Steltkluut: zomergast uit het droge zuiden'. Ch. V. Turnhout 'Broedende Tapuiten in 2006'. O. Klaassen e.a. 'Meer Blauwe Kiekendieven op de Wadden!'

De Steenloper jrg. 25 (2) zomer '07. VWG Den Helder e.o. M. Verhorst 'Een vluchtige terugblik op het 25 jaar bestaan van onze vogelwerkgroep Den Helder e.o. 27 oktober a.s. jubileumdag.

De Takkeling jrg. 15 (2) '07 Werkgroep Roofvogels Nederland. Th. v.d. Mortel 'Was dit domheid van een jager of opzet?' Een torenvalkennest geplunderd, waar vlakbij een camouflagenet van een jager stond opgesteld. J. v. Santen 'Roofvogelhouderij', neemt stelling tegen het toenemend aantal roofvogelshows, want om aan vogels te komen worden roofvogelnesten leeggehaald. F. Cottaar 'Slaapplaatsen van Bruine Kiekendieven', zie ook De Fitis van juni '07. R. van 't Hof 'Slaapplaatsstellingen van Blauwe Kiekendieven op Schouwen-Duiveland'. A. Izaaks 'Ruim vijf weken een Slangenarend in de duinen van Meyendel'. B. Dautzenberg 'Fotoverslag van hoe een Sperwer een houtduif-raamslachtoffer-oppeuzelt'. J. v. Dijk 'Bodembroedende Buizerd in de polder Mastenbroek'. J. Bos 'Luisvliegen op nestjongen van boombroedende roofvogels in Saarland'. D. Huitzing 'Boomvalken langs het Goudse stadsspoor'. B. Riedstra & C. Dijkstra 'Een dwerglegsels bij de Torenvalk'. A. v.d. Linden & G. Ouweneel 'Afwijkende jachtmethode van Slechtvalk: bidden'. W. v. Boekel & Th. v. Kooten 'Vogels als prooi van roofvogels in een veenweidegebied'.

De Tringiaan jrg 30 (3) '07. VWG Schagen e.o. R. Costers 'De terugkeer van de Huiszwaluw als

broedvogel van Petten'. D. v. Lunsen In de serie 'Gevleugeld Verleden' een beschrijving van het Zwanenwater van 1912 tot 1926, maar ook een lijst met broedvogels over de periode 1966-2006.

Vanellus jrg 60 (3) juni '07 De Friese Vogelbeschermingswachten. Redactioneel commentaar: 'Welkom PAN!', evaluatie van vijf jaar Flora- en faunawet. De nbo's kunnen het onderhoud van de natuurgebieden niet aan. Niks mag meer in de natuur, waardoor de betrokkenheid van de mensen in het veld snel afneemt. Een ander gevolg van het feitelijke wanbeheer: een explosieve toename van de Grauwe Gans. De oplossing: doe weer aan natuurbeheer naar de menselijke maat. Volg het voorbeeld uit diverse omringende landen en richt een Plattelandsalliantie Nederland-PAN- op. J. en J. Jukema 'Kwartel met kuikens in akkerbouwgebied in noordwest-Friesland'.

Het Vogeljaar jrg. 55 (2) '07. Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming. Rob Kole licht de jurywaardering toe van de prijswinnende foto's van de Jaap Taapken Vogelparade. H. v. Gasteren e.a. 'Vogeltrekvoorspellingen voor de militaire luchtvaart'. Verder nog artikelen over Vogelen op Bonaire en Eagle Canyon, een nieuw natuurgebied in Georgië.

Het Vogeljaar jrg. 55 (3) '07 H. Vader 'Vogeltrek en vinkenbanen vroeger en nu'. A. v. Klinken 'Wat we niet weten over vogels'.

De hier besproken tijdschriften zijn er voor alle leden van onze vogelwerkgroep. Nieuwsgierig geworden naar één van de zeer beknopt samengevatte artikelen? Neem op een lezingavond even contact op met Bep Dwars-van Achterbergh.

Programma 2007-2008

De lezingen worden gehouden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263, 1215 JV Hilversum

Zaterdag 15 september: Ochtend fietsexcursie langs de Gooimeerkust en andere prachtige vogelrijke biotopen die ons werkgebied rijk is o.l.v. Wouter Rohde, Piet Spoorenberg en Han Westendorp. Vertrek om 8.00 uur vanaf de parkeerplaats bij de pier van Huizen. De excursie eindigt omstreeks 13.00 uur. Weer eens heerlijk ouderwets vogelen op de fiets in het eigen werkgebied. Over de Naarder Eng en langs de Gooimeerkust, langs de Bovenmeent en door de bossen van Crailoo, over de Westerheide en het veenweidegebied van Eemnes.

Dinsdag 25 september 20 uur: Vergadering Subgroep Avifauna in de grote zaal van Westerheem, Frederik van Eedenlaan 73 te Hilversum. Uw inbreng in en mening over inventarisaties, onderzoeken, projecten en activiteiten zijn meer dan welkom.

Donderdag 27 september 19.45 uur: feestavond voor leden; zie de aankondiging voorin De Korhaan

Zondag 30 september: Een dagje zeevogels kijken vanaf de pieren van Scheveningen o.l.v. Hugo Weenen e.a. Vertrek om 8.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

Zaterdag 6 oktober van 7.30 tot 19 uur: Eurobirdwatch op de trektelpost in het Corversbos: zie artikel.

Woensdag 10 oktober 20 uur: Contactavond. Onderwerp: vogeltrektellingen.

Plaats: De Broedplaats, serviceflat Westerheem, Frederik van Eedenlaan 73, Hilversum (recreatiezaal op de eerste verdieping). Zie de aankondiging elders in De Korhaan.

Zondag 14 oktober: Openbare ochtendwandelexcursie langs Naardermeer (laarzenpad) en door de Hilversumse Bovenmeent. Er zijn twee vertrektijden gepland, n.l. om 8.30 uur en om 9.30 uur (afhankelijk van het aantal deelnemers eventueel vaker). De wandelingen duurt ruim drie uur. Deze openbare excursie zal vanwege het lustrumjaar speciaal gericht zijn op het brede publiek met belangstelling voor vogels. De excursie is openbaar en dus zijn ook niet-leden van harte uitgenodigd om deel te nemen. Neem familieleden, vrienden, bekenden, collega's een keer mee. Echter, kinderen jonger dan 12 jaar en ook honden zijn uitgesloten. Vertrekpunt: aan het einde van de Verlengde Fortlaan in Naarden.

Woensdag 17 oktober 20 uur: Alle VWG-ers zijn van harte welkom op de avond van de “Reünie Müritz en Info 2008”, welke (gratis) avond als te doen gebruikelijk wordt gehouden in het Cultureel Centrum 't Web, Spinnerie 15 in Loenen aan de Vecht. Op die avond wordt het Verslag Müritz uitgereikt aan de deelnemers, kunnen foto's, dia's en plakboeken worden bekeken, herinneringen worden opgehaald en vriendschappen worden bevestigd.

Donderdag 25 oktober 20.00 uur: Lezing over “De Vogelbalans 2007 en klimaatverandering” door Ruud Foppen, afdelingshoofd Onderzoek en Advies van SOVON Vogelonderzoek Nederland.

Zaterdag 27 oktober: Ochtendwandelexcursie door het prachtige bos van de Monnikenberg te Hilversum o.l.v. Adrie Vermeule. Vertrek om 9.00 uur vanaf het parkeerterrein achter de ingang aan de Soestdijkerstraatweg. Het landgoed Monnikenberg heeft veel te bieden. Havik en Buizerd zijn er broedvogel en ook vier spechtensoorten voelen zich er thuis. Verrassend genoeg broedt ook de Dodaars in het gebied. En ook op een prachtige ochtend in de herfst heeft dit landgoed ons veel te bieden.

Woensdag 14 november 20.00 uur: Contactavond voor nieuwe leden (en belangstellenden)

Plaats: De Broedplaats, adres: zie 10 oktober. Kennismaken met de werkzaamheden van de VWG en in het bijzonder de subgroepen Avifauna en Natuurbescherming.

Zondag 11 november: Ochtendwandelexcursie op de pier van Huizen en naar het Gooierhoofd o.l.v. Hugo Weenen en Guus Proost. Vertrek om 9.00 uur aan het begin van de pier.

Donderdag 22 november 20.00 uur: Algemene ledenvergadering van de VWG en na de pauze een presentatie van Dick Jonkers en Engbert van Oort over “Vogels in Suriname”.

Zondag 25 november: Auto dagexcursie rondje Gaasterland (Friesland) o.l.v. Bertus van den Brink. Vertrek om 7.30 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

Zaterdag 8 december: Auto dagexcursie naar de Oostvaardersplassen o.l.v. Piet Spoorenberg. Vertrek om 9.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

Woensdag 9 januari (2008) 20.00 uur: Contactavond over natuurbescherming.

Zondag 13 januari: Auto-dagexcursie naar Zeeland o.l.v. Wouter Rohde, Dick Jonkers en Piet Spoorenberg. Vertrek om 7.30 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken voor de hele dag meenemen. Rondzwerven over Schouwen-Duiveland in de winter is zeer de moeite waard. Niet alleen de vele ganzensoorten, maar ook overwinterende steltlopers zijn uitstekend te bekijken. Om de kennis van duikers op te vijzelen wordt de excursie afgesloten met een bezoek aan de Brouwersdam.

Donderdag 24 januari 20.00 uur: Lezing van Jelle Harder over de vogel van het jaar: De IJsvogel.

Zaterdag 26 januari: Ochtend wandelexcursie Delta Schuitembeek. Vertrek 8.30 uur vanaf Bussum Zuid, 9.00 van Carpool, afslag Baarn/Eembrugge, o.l.v. Piet Spoorenberg en Arnold Top.

Zondag 10 februari: Ochtendwandelexcursie Einde Gooi en omgeving. Vertrek 9.00 vanaf de parkeerplaats t.o. Vliegveld Hilversum. (Leiding; nog onbekend)

16, 17 en 18 mei 2008: Voorjaarskampeerweekende Lauwersmeer .Kosten € 70,-. Aanmelden en betalen voor 1 april op postrek. 25 29 179 t.n.v. Penn.mr Vogelwerkgroep Het Gooi. Meer informatie in het volgende nummer.

Volgende data contactavonden:

woensdag	13 februari	2008
woensdag	12 maart	2008

Om vast in de agenda te zetten:

3, 4 en 5 oktober 2008: Najaarsweekende Vlieland

Voorwaarden - de kleine lettertjes:

Excursies binnen ons werkgebied vertrekken altijd vanaf de plaats waar de excursie wordt gehouden. Bij excursies buiten ons werkgebied wordt steeds vertrokken vanaf NS-station Bussum-Zuid. Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijden. Mocht u willen deelnemen aan een excursie binnen ons werkgebied, maar heeft u problemen met het bereiken van de plaats van samenkomst omdat u bijvoorbeeld niet over eigen vervoer beschikt, schrijf dan een briefje aan Joke van Velsen (adres achter in De Korhaan). We proberen dan een passende oplossing voor u te vinden. Deelnemers aan de excursies wordt dringend verzocht om bij alle excursies voor de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden.

De bij iedere excursie vermelde deelnamebedragen dienen te allen tijde volledig te worden betaald, dit ongeacht de vraag of volledig aan het programma wordt deelgenomen. Ook indien men van bij de prijs inbegrepen zaken geen gebruik maakt, is het volledige bedrag verschuldigd. Bij afmelding tot een week van tevoren bij weekends en excursies waarvoor betaald moet worden, worden naast de reeds gemaakte kosten tevens administratiekosten in rekening gebracht. Als u zich later afmeldt wordt maximaal 50% terugbetaald, dit afhankelijk van de reeds gemaakte kosten en de in rekening te brengen administratiekosten.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenootleden van de vogelwerkgroep. U wordt dringend verzocht naar deze excursies géén kleine kinderen en géén honden mee te nemen. Dit geldt uiteraard ook voor de weekenden.